

POLICY PAPER PRIJEDLOZI POREZNIH IZMJENA ZA GOSPODARSTVO

HUP

Hrvatska udruuga poslodavaca

SADRŽAJ

1	SAŽETAK	3
2	POREZ NA DOHODAK	7
3	OBVEZNI DOPRINOSI	23
4	POREZ NA DOBIT	28
5	POREZ NA DODANU VRIJEDNOST I TROŠARINE	39
6	ADMINISTRATIVNO RASTEREĆENJE BEZ UTJECAJA NA PRORAČUN RH	45
7	PRIJEDLOZI ZA PROŠIRENJE POREZNE BAZE	53
8	ZAKLJUČNO	55

1 SAŽETAK

Policy paper „Prijedlozi poreznih izmjena za gospodarstvo“, konsolidirani je prijedlog poreznih izmjena Hrvatske udruge poslodavaca, Povjerenstva za poreznu politiku, usmjeren na povećanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva, rasterećenje rada i kapitala, poticanje ulaganja u produktivnost te administrativno pojednostavljenje poreznog sustava. Komplementarno predlažemo mjere za proširenje porezne baze, uz zadržavanje fiskalne održivosti i poticanje ulaganja u produktivnost.

U Hrvatskoj nedvojbeno rast konsenzus u stručnoj javnosti kao je poticanje investicija privatnog sektora glavni preduvjet za jačanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva, podizanje bruto dodane vrijednosti u te u konačnici održivo povećanje primanja zaposlenih. Zajednički cilj nam je podizanje produktivnosti naše ekonomije sa svega 60% prosjeka EU izraženo u standardima kupovne moći.

Ciljevi

- povećati neto primanja zaposlenih kroz porezno rasterećenje rada,
- povećati konkurentnost hrvatskih poslodavaca u odnosu na članice EU, a naročito u odnosu na zemlje srednje i istočne Europe,
- potaknuti ulaganja u produktivnost i tehnološku modernizaciju,
- pojednostavniti porezne i administrativne procedure,
- proširiti poreznu bazu u cilju zadržavanja stabilnosti javnih financija.

Ključne preporuke

1. Porez na dohodak

Predlaže se sveobuhvatno rasterećenje rada kroz:

- povećanje osnovnog osobnog odbitka na razinu minimalne porezne osnovice,
- smanjenje niže stope poreza na dohodak za pet postotnih bodova,
- povećanje praga za višu poreznu stopu na 80.000 EUR godišnje,
- povećanje neoporezivih primitaka (13. plaća, prehrana, dnevnice, prijevoz),
- uvođenje neoporezivog “cafeteria” sustava zaposleničkih benefita,
- porezno poticanje stock-option planova,
- jačanje dobrovoljne mirovinske štednje kroz veće porezne olakšice.

2. Obvezni doprinosi

Predlažu se mjere kojima bi se:

- ograničila maksimalna osnovica za zdravstveni doprinos,
- vratile olakšice za zapošljavanje mladih kakve su vrijedile prije 2025.,
- redefinirale osnovice doprinosa samozaposlenih kako bi se smanjile razlike između različitih oblika rada.

3. Porez na dobit

Fokus je na jačanju investicijskog okruženja kroz:

- modernizaciju sustava investicijskih poticaja uz prilagodbu praksi našim glavnim trgovinskim partnerima,
- širu primjenu ubrzane amortizacije,
- produljenje prijenosa poreznih gubitaka na 10 godina,
- uklanjanje pojedinih ograničenja vezanih uz reinvestiranu dobit,
- prilagodbu poreznog tretmana vrijednosnih usklađenja.

4. PDV i trošarine

Predlaže se:

- smanjenje PDV-a na određene proizvode i usluge,
- puni odbitak PDV-a za električna i hibridna vozila,
- povećanje praga za ulazak u sustav PDV-a,
- ukidanje posebnog poreza na kavu,
- snižena stopa PDV-a za prijevoz putnika.

5. Administrativno rasterećenje

Predlažu se mjere bez značajnog učinka na državni proračun:

- ukidanje pojedinih administrativnih obveza (npr. potpisivanje putnih obračuna),
- jednostavniji porezni tretman team building aktivnosti,
- pojednostavljenje fiskalizacije internih računa,
- digitalizacija i centralizacija pojedinih postupaka kroz ePoreznu.

3. Porez na dobit

Fokus je na jačanju investicijskog okruženja kroz:

- modernizaciju sustava investicijskih poticaja uz prilagodbu praksi našim glavnim trgovinskim partnerima,
- širu primjenu ubrzane amortizacije,
- produljenje prijenosa poreznih gubitaka na 10 godina,
- uklanjanje pojedinih ograničenja vezanih uz reinvestiranu dobit,
- prilagodbu poreznog tretmana vrijednosnih usklađenja.

Očekivani učinci

Predloženi paket mjera usmjeren je na:

- povećanje raspoloživog dohotka građana,
- veću konkurentnost hrvatskog tržišta rada,
- privlačenje i zadržavanje kvalificirane radne snage,
- poticanje investicija i tehnološke transformacije gospodarstva,
- smanjenje administrativnih troškova poslovanja,
- dugoročno održiviji i učinkovitiji porezni sustav. Temeljna ideja dokumenta jest da se rast gospodarske aktivnosti, investicija i zaposlenosti koristi kao mehanizam za očuvanje fiskalne stabilnosti uz manje porezno opterećenje rada.

POREZ NA DOHODAK

Prijedlog 1: Osnovni osobni odbitak u visini minimalne porezne osnovice

Obrazloženje/argumentacija

Nije opravdano i ne postoji porezna logika u tome da primatelji minimalne plaće budu oporezivani. S obzirom da se porez na dohodak obračunava na bruto plaću umanjenu za iznos obveznih doprinosa za mirovinsko osiguranje, predlaže se povećanje i vezivanje osnovnog osobnog odbitka na iznos bruto i minimalne plaće umanjene za iznos obveznih doprinosa za mirovinsko osiguranje, odnosno na iznos osnovne porezne osnovice minimalne plaće.

Ova mjera također dovodi do povećanja odbitka za uzdržavane članove koji je direktno vezan uz iznos osnovnog odbitka (osnovni odbitak x određeni koeficijent) i koristila bi cjelokupnoj radnoj populaciji neovisno o razini primanja.

U slučaju povećanja osnovnog osobnog odbitka povećava se neoporezivi iznos koji posrednici pri zapošljavanju mogu isplatiti učenicima i studentima, najprije kroz povećanje neoporezivog iznosa, a nakon toga kroz uvećani osobni odbitak koji isplatelji - posrednici koriste kod isplata studentima/učenicima.

Pojedine članice EU redovno ažuriraju porezni sustav kako bi ga uskladili s povećanjem minimalne plaće (Latvija, Litva), dok neke ažuriraju sve porezne olakšice u iznosu povećanja minimalne plaće (Španjolska, Portugal) kako bi osigurale da primatelji minimalnih plaća ne plate porez na dohodak.

Minimalna bruto plaća za 2026. godinu iznosi EUR 1.050,00, što umanjeno za doprinose za mirovinsko osiguranje iznosi EUR 865 te predstavlja povećanje trenutnog osnovnog osobnog odbitka, koji iznosi EUR 600, za EUR 265.

Potrebne izmjene zakonodavnih akata

Potrebne izmjene članka 14. *Zakona o porezu na dohodak*.

Prijedlog 2: Smanjenje niže stope poreza na dohodak za pet postotnih bodova na razinu od 10% do 18%

Obrazloženje/argumentacija

Države u okruženju imaju znatno nižu prvu stopu poreza na osobni dohodak, što čini radnu snagu u Hrvatskoj nekonkurentnom u odnosu na, primjerice, Bugarsku, Bosnu i Hercegovinu, Rumunjsku i Srbiju (kao potencijalne konkurentne proizvodne lokacije u okruženju) gdje je komparativna stopa poreza na dohodak na razini 10%.

Iako rastući broj te mogućnosti neoporezivih isplata efektivno smanjuje porez na ukupno isplaćene naknade zaposlenima, samo bi porezno rasterećenje dohodaka u sklopu cjelovite porezne reforme osiguralo snažan rast novougovorenih bruto plaća. **Hrvatska bilježi i treći po veličini nesrazmjer snažnijeg rasta minimalne plaće u odnosu na nominalni rast BDP-a (na razini EU), što je neodrživo, a i još jedan je argument u prilog nužnosti šireg poreznog rasterećenja rada.**

Potrebne izmjene zakonodavnih akata

Potrebne izmjene članka 19.a Zakona o porezu na dohodak.

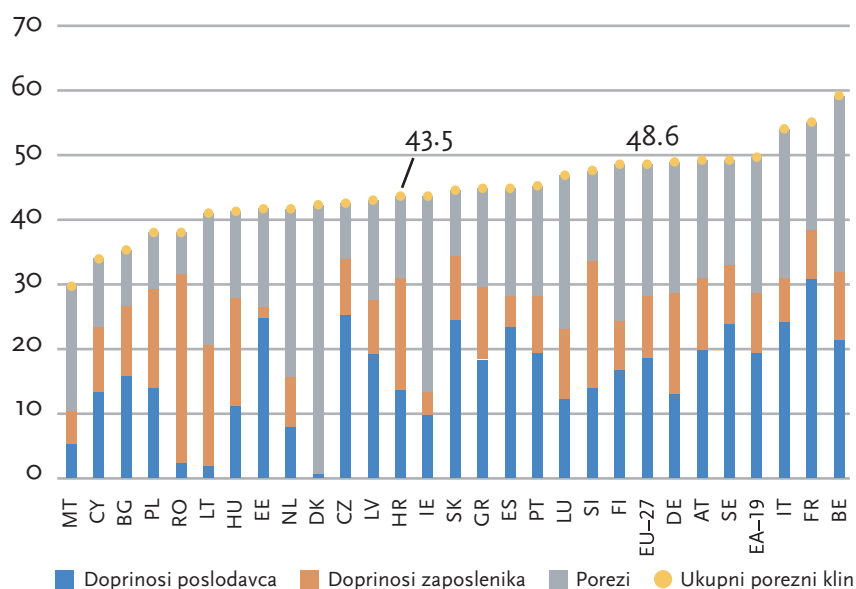
Prijedlog 3: Povećanje praga primjene više stope poreza na dohodak (25%-33%) na 80.000 EUR

Obrazloženje/argumentacija

Zadržavanjem više stope zadržava se progresivnost u poreznom sustavu, no povećanjem praga omogućuje se rasterećenje visokokvalificiranih radnika u sredini distribucije u djelatnostima, odnosno tvrtkama koja stvaraju višu dodanu vrijednost i koja su nam nužna za razvojne pomake cjelokupne ekonomije i zadržavanje viših stopa rasta BDP-a. Također, sve veći broj poduzeća nastoji dodatno poticati efikasnost rada sklapanjem ugovora o radu koji se najčešće sastoji od većinskog fiksnog dijela plaće te manjinskog dijela varijabilnog dijela plaće i do 30%. Ovaj element dodatne efikasnosti izostaje ukoliko zaposlenik isplatom varijabilnog dijela plaće ulazi u viši porezni razred. Podizanjem godišnjeg praga oporezivanja stvorila bi se dodatna poluga za privlačenje i zadržavanje visokokvalificiranih zaposlenika u lokalnim sredinama u korist ekonomskog i demografskog razvoja.

Visina porezne stope od 30% bi se trebala primjenjivati na iznose plaća koji u ukupnom trošku poslodavca na godišnjoj razini (bruto 2) iznose preko 80.000 EUR ili 43.578,00-48.400,00 EUR neto na godišnjoj razini, odnosno 3.631,50-4.033,33 EUR neto na mjesečnoj razini. Povećanjem praga pozitivno se djeluje na troškovnu konkurentnost rada u Hrvatskoj u usporedbi sa strukturno sličnim državama CEE regije gdje je trošak isplate spomenute mjesečne neto plaće u prosjeku oko 150 do 200 EUR manji. Povećanjem praga bi se prvotno smanjio broj obveznika koji plaćaju višu stopu; međutim, jedinice lokalne samouprave bi dobile poticaj da privlače ulaganja onih poduzeća i dje-

**Porezni klin u 2024. (%) —
Samac s primanjima na razini 167% prosječne bruto plaće**

Izvor: Eurostat

U konačnici, Hrvatska mora smanjiti udio poreznog klina koji proizlazi iz plaćanja doprinosa s trenutne razine koja je viša u odnosu na EU prosjek u smjeru 5 najkonkurentnijih država članica EU.

Potrebne izmjene zakonodavnih akata

Potrebne izmjene članka 19. *Zakona o porezu na dohodak*.

Prijedlog 4: Povećati iznos neoporezive nagrade za radne rezultate na iznos 13. plaće s trenutnih 1.200 EUR

Obrazloženje/argumentacija

Predlažemo da se postojeći neoporezivi iznos nagrade za radne rezultate u visini od 1.200 eura godišnje po radniku izmijeni na način da se navedena nagrada veže uz 13. plaću koju bi poslodavac mogao radniku isplatiti neoporezivo. Dodatno, predlažemo da se 13. plaća u smislu poreznih propisa propiše kao iznos koji odgovara osnovnoj odnosno ugovorenoj plaći radnika kod poslodavca koji isplaćuje 13. plaću temeljem ugovora o radu, a kako bi se izbjegla pravna nesigurnost i nejasnoće u tumačenju što se to smatra 13. plaćom.

Spomenutom mjerom predlažemo olakšavanje uvjeta za isplatu 13. plaće u cilju konkurentnijeg nagrađivanja zaposlenika na način koji je usporediv sa praksom u razvijenim gospodarstvima. Kao primjer dobre prakse možemo navesti Austriju, gdje 13. i 14. plaća podliježu posebnim poreznim pravilima. Ove isplate su u primjeru Austrije do određenog limita u potpunosti oslobođene poreznih davanja, a iznos

koji prelazi limit se oporezuje po nižoj stopi od redovitih mjesečnih plaća, konkretno oporezuju se po fiksnoj stopi od 6%. Navedene isplate podliježu uplatama doprinosa.

Implementacijom ovih promjena poboljšali bi se uvjeti rada u trgovini, turizmu, transportu, logistici i drugim radno-intenzivnim djelatnostima, povećala konkurentnost takvih sektora i osigurao veći broj kvalificirane radne snage te doprinijelo održivom razvoju hrvatskog gospodarstva.

Potrebne izmjene zakonodavnih akata

Potrebna dopuna članka 7. stavka 2. *Pravilnika o porezu na dohodak.*

Prijedlog 5: Uvesti osnovni godišnji ‘cafeteria’ paušal za neoporezive isplate kao fleksibilni plan namjenskih benefita do određenog iznosa po zaposlenom

Obrazloženje/argumentacija

Predlažemo uspostavu zakonodavnog okvira koji omogućuje poslodavcima da dio ukupnog troška za rad preusmjere u namjenske benefite s povoljnijim poreznim tretmanom, uz jasna načela namjene, kako bi se povećala neto korist zaposlenika, a istodobno ostvarili ciljevi javnih politika i fiskalna održivost.

Cafeteria sustav je model u kojem poslodavac zaposleniku dodjeljuje unaprijed definiran budžet koji se može koristiti isključivo za zakonom dopuštene, namjenske benefite. Zaposlenik sam bira kombinaciju benefita koji najbolje odgovaraju njegovim životnim okolnostima (npr. vrtić, dodatno osiguranje, edukacija), uz standardizirana pravila i evidenciju.

U sklopu ovog mehanizma potrebno je propisati da se do određenog limita (izraženog kao postotak ukupnog troška rada ili maksimalni iznos po zaposleniku) budžet u cafeteria sustavu ne oporezuje i da se na isti ne plaćaju obvezni doprinosi, uz uvjet da je riječ o namjenskoj potrošnji te da nije moguća isplata u gotovini.

Zašto smatramo da je mjera prihvatljiva i za državu?

Ovo ne treba promatrati kao opće smanjenje poreza, već kao ciljanu mjeru koja preusmjerava dio opterećenja rada u formalnu, dokazivu potrošnju u prioritetnim područjima. U pogledu prihvatljivosti mehanizma za državu ističemo:

1. potrošnja se dijelom vraća kroz javne ili javno financirane usluge (npr. vrtići; godišnja cestarina), što stvara učinak „iz jednog džepa u drugi“;
2. potrošnja ostaje u formalnom kanalu (bez gotovine) što smanjuje sivu ekonomiju,

1. zdravlje i wellbeing (npr. sport, mentalno zdravlje, prevencija),
2. socijalni i obiteljski benefiti (npr. vrtić, domovi za umirovljenike, skrb o djeci, uzdržavanim članovima),
3. edukacija (predškolsko do cjeloživotnog učenja),
4. financijska sigurnost (dodatna osiguranja, stambeno kreditiranje uz jasno normirane uvjete), kultura (kazalište, koncerti, muzeji).

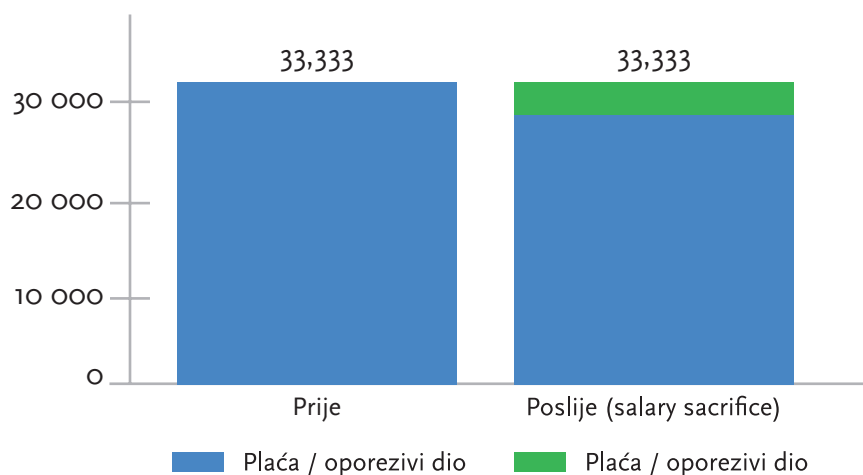
U pogledu očekivanih učinaka, ova mjera podržava povećanje neto vrijednosti za zaposlenike, jačanje konkurentnosti poslodavaca, poticanje ulaganja u obitelj, zdravlje i edukaciju, formalizaciju potrošnje i smanjenje gotovinskih tokova, uz mogućnost primjene i u javnom sektoru.

U ovom primjeru **poslodavac zadržava isti ukupni trošak rada** i isti ukupni iznos ugovorene naknade. Zaposlenici se dobrovoljno odlučuju za „salary sacrifice” dijela bruto naknade u zamjenu za namjenske benefite kroz cafeteria sustav.

Polazište: ukupni godišnji trošak rada = 100.000 EUR. Limit za cafeteria budžet = 15% ukupnog troška rada (15.000 EUR godišnje). Raspodjela jednako na 3 zaposlenika: **5.000 EUR godišnje po zaposleniku** (**≈ 416,67 EUR mjesečno**).

Grafikon 1: trošak po zaposleniku — prije i nakon salary sacrifice (isti ukupni trošak rada)

Primjer 1: godišnji trošak po zaposleniku (isti ukupni trošak)

Primjeri odabira (različite životne situacije):

- **Zaposlenik A (roditelj):** 2.400 EUR sufinanciranje vrtića + 1.200 EUR osiguranje (zdravstveno, 3. mirovinski stup, životno) + 1.400 EUR edukacija.
- **Zaposlenik B (fokus na zdravlje):** 1.800 EUR sportske aktivnosti i wellbeing + 1.500 EUR mental health podrška + 1.700 EUR zdravstveno osiguranje, preventivni pregledi.
- **Zaposlenik C (karijerni razvoj):** 3.000 EUR edukacija i certificiranja + 1.200 EUR osiguranje + 800 EUR kultura/wellbeing.

Primjer 2 — Poslodavac s minimalnom plaćom + dnevnice (cafeteria na teret poslodavca)

U ovom primjeru minimalna bruto plaća se ne smije smanjivati, pa se cafeteria budžet uvodi kao **dodatni benefit na teret poslodavca**.

Ključna korist je da se na cafeteria benefit (u propisanom okviru) ne plaćaju doprinosi i porez, pa je trošak poslodavca za istu „vrijednost za zaposlenika” niži nego kada bi se ista vrijednost isplatila kroz plaću.

Polazište: bruto plaća 1.050 EUR (ukupni mjesečni trošak poslodavca 1.223,25 EUR). Dnevnice: 225 radnih dana × 30 EUR = 6.750 EUR godišnje. Ukupni godišnji trošak (plaća + dnevnice) = 21.429 EUR.

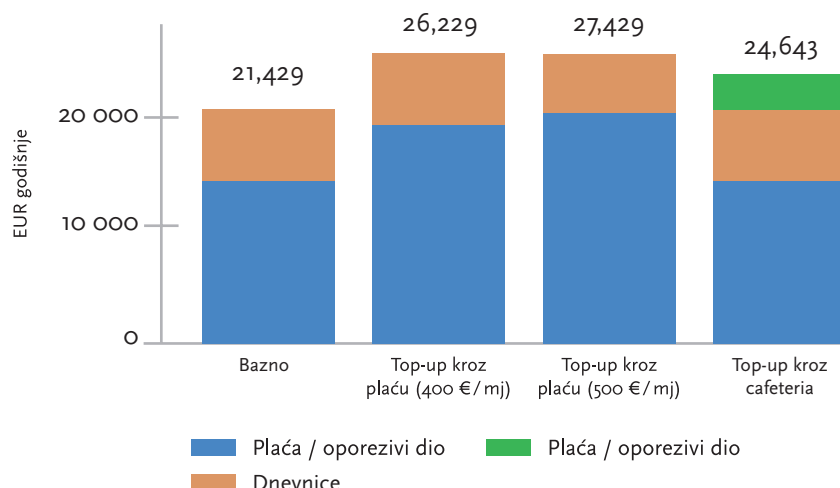
Limit za cafeteria budžet (15%): 3.214,35 EUR godišnje, odnosno $\approx$ 267,86 EUR mjesečno (za namjenske benefite).

Za isporuku $\approx$ 268 EUR mjesečno dodatne vrijednosti kroz plaću (cash), trošak poslodavca bio bi značajno viši (ovisno o porezu i doprinosima), primjerice u rasponu 400–500 EUR mjesečno.

Kroz cafeteria benefit, poslodavčev trošak ostaje $\approx$ 268 EUR mjesečno jer se primjenjuje povoljniji porezni tretman.

Grafikon 2: trošak poslodavca — dodatna vrijednost kroz plaću (raspon) vs. kroz cafeteria

Primjer 1: trošak poslodavca — dodatna vrijednost kroz plaću (raspon) vs. kroz cafeteria

Primjer mjesečne namjenske potrošnje iz cafeteria budžeta ($\approx$ 268 EUR):

- **Dopunsko zdravstveno osiguranje:** 15 EUR/mj.
- **Vrtić / produženi boravak (sufinanciranje):** npr. 150 EUR/mj.
- **Članarina sportskom klubu / rekreacija:** 50 EUR/mj.
- **Preostali iznos za mental health / edukaciju / kulturu:** $\approx$ 53 EUR/mj.

Napomena. Primjeri i iznosi služe za ilustraciju logike modela. Raspon od 400–500 EUR mjesečno za isplatu „iste vrijednosti” kroz plaću je indikativan i ovisi o oporezivanju, doprinosima te poreznim okolnostima zaposlenika.

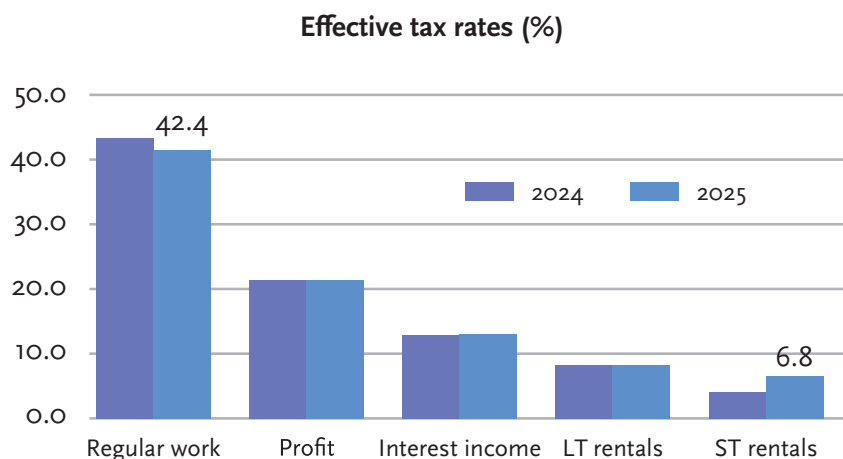
Potrebne izmjene zakonodavnih akata

Potrebna dopuna članka 7. stavka 2. *Pravilnika o porezu na dohodak.*

Prijedlog 6: Izjednačiti porezne obveze na dohodak paušalista iznajmljivača u turizmu s općim porezom na dohodak od nesamostalnog rada

Obrazloženje/argumentacija

HUP pozdravlja početak srednjoročnog procesa prebacivanja poreznog tereta s nesamostalnog rada na poreze na dohodak od kratkoročnog najma u turizmu kao i porez na nekretnine. S obzirom da je efektivna stopa na kratkoročni najam (6,8%) i dalje gotovo sedam puta niža u odnosu na porez od regularnog nesamostalnog rada (42,4%), potrebno je ubrzati porezno izjednačavanje ove vrste dohotka u cilju slanja snažnih signala da hrvatska fiskalna politika prioritizira konkurentnost rada kao značajnog inputa u procesu stvaranja dodane vrijednosti ekonomije.

Izvor: KPMG, HUP analize

Aktualna porezna politika jedna je od razloga za relativno visoku razinu broja radno neaktivnih stanovnika (nadomak 28% udjela neaktivne populacije u ukupnoj populaciji; iza nas su samo Grčka, Rumunjska, Italija i Belgija) koji najčešće svojevoljno odlučuju biti u tom statusu jer iznajmljivanjem turističkih smještaja na Jadranu ostvaruju solidne prihode, koji se efektivno oporezuju po svega prosječno 6,80%, a koji kao turistički “paušalci” ne uplaćuju solidarno generacijske doprinose. Ovakav vidovi turizma ne potiču strategiju proširenja turističke sezone, ne sudjeluju u financiranju izgradnje lokalne komunalne infrastrukture koju značajno opterećuju te motiviraju ljude da se ne angažiraju po pitanju zapošljavanja.

Glavni negativni utjecaji rentijerstva odražavaju se kroz smanjene ambicije obrazovanja, neravnomjerni razvoj ekonomije, tržišta rada te iseljavanje talenata. Kao u mnogim turističkim destinacijama, nupuhuju se cijene nekretnina pa mladi ljudi ne mogu riješiti stambeno pitanje. Energetska, prometna i ostala komunalna infrastruktura je preopterećena jer se premalo ulaže u razvoj koji bi pratio nekontroliranu ekspanziju turističkog poslovanja.

Potrebne izmjene zakonodavnih akata

Izmjene članka 57. *Zakona o porezu na dohodak*.

Prijedlog 7: Limitiranje maksimalnog dohotka paušalnih obrta

Obrazloženje/argumentacija

Zbog visokog opterećenja (doprinosima i porezima) dohotka od ne-samostalnog rada, na tržištu su sve prisutniji alternativni oblici rada, poput paušalnih obrta gdje je opterećenje i peterostruko niže.

Obzirom na to da je poznat podatak da u višu poreznu stopu poreza na dohodak ulazi tek nešto više od 12.000 naših sugrađana, potpuno je jasno da je riječ o poreznoj evaziji. Isto tako, jasno je da su jedini penalizirani oni poslodavci i oni građani koji prijavljuju cjelokupni dohodak od rada i uredno plaćaju sve poreze i doprinose.

Osim nelojalne konkurencije, takav oblik rada svakako utječe i na to da se znatno manji iznos uplaćuje u zajednički mirovinski i zdravstveni sustav koji funkcioniraju na solidarnom principu i zapravo ga svi koristimo. Prikriveni radni odnos u svojoj esenciji zapravo predstavlja poreznu evaziju.

Stoga preporučujemo ograničiti razinu prihoda paušalnog obrta kako bi se umanjilo postojanje prikrivenih radnih odnosa.

Potrebne izmjene zakonodavnih akata

Izmjene članka 82. *Zakona o porezu na dohodak* i članka 3. *Pravilnika o paušalnom oporezivanju samostalnih djelatnosti*.

Prijedlog 8: Povećati cenzus za rad studenata u skladu s povećanjem minimalne plaće

Obrazloženje/argumentacija

Rastom minimalne satnice smanjuje se broj raspoloživih sati rada unutar predviđenog iznosa primitka do kojeg se neka fizička osoba može smatrati uzdržavanim članom, odnosno do iznosa nakon kojeg roditelji gube pravo na olakšicu za dijete, odnosno studenta. Istovremeno poslodavcima treba omogućiti neoporezivo nadoknađivanje prehrane, prijevoza na posao i troškova službenih putovanja učenicima, odnosno studentima koji rade preko ovlaštenog posrednika na isti način kao i svojim stalnim zaposlenicima.

Potrebne izmjene zakonodavnih akata

Potrebna dopuna članka 17. stavka 1. *Zakona o porezu na dohodak*.

Prijedlog 9: Prilagoditi zakonsku osnovu za neoporezivu isplatu naknade za prijevoz od 70,00 EUR mjesečno

Obrazloženje/argumentacija

U uvjetima uvođenja besplatnog javnog prijevoza, poslodavci gube zakonsku osnovu za neoporezivu isplatu naknade za prijevoz. Ako se isplata nastavi, ona se tretira kao plaća u naravi, što povećava trošak poslodavca i smanjuje neto plaću radnika, što posebno pogađa one s nižim plaćama. Također, poslodavac je u pravnom i poreznom riziku ako nastavi isplaćivati naknadu bez temelja.

U skladu sa spomenutim predlažemo uvođenje porezno neutralne, socijalno pravedne i administrativno jednostavne kategorije 'naknade za dolazak na posao' na način da se u Pravilniku o porezu na dohodak iza članka 7. dodaje novi članak 7.a

- (1) Neoporeziva novčana naknada za dolazak na posao iz članka 9. stavka 1. točke 21. Zakona o porezu na dohodak može se isplaćivati do iznosa od 70,00 eura mjesečno po zaposleniku, pod uvjetom da radnik dolazi na posao s mjesta prebivališta ili boravišta,
- (2) Ova naknada nije uvjetovana dokazivanjem stvarnog troška (npr. predloženjem karte javnog prijevoza), te je primjenjiva i u slučaju kada jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave osigurava besplatan prijevoz.
- (3) Poslodavac je obavezan osigurati izjavu radnika da dolazi na posao, koja se čuva u evidenciji.
- (4) Ista osoba ne može istodobno primati ovu naknadu i naknadu troškova prijevoza temeljem stvarnog troška (članak 7.).

Potrebne izmjene zakonodavnih akata

Potrebna dopuna članka 7. *Pravilnika o porezu na dohodak.*

Prijedlog 10: Ukinuti obračun primitka u naravi za korištenje električnih i hibridnih osobnih i ostalih vozila (elektro bicikala, mopeda i sl.)

Obrazloženje/argumentacija

Spomenuti obračun propisan je Pravilnikom o porezu na dohodak u članku 22. kako bi se potaknula nabava novih nekonvencionalnih prijevoznih sredstava na prihvatljive izvore energije, a time i osigurali benefiti u upravljanju politikom prema obnovljivim izvorima energije.

U hrvatskim poreznim propisima trenutačno ne postoji ciljano porezno poticanje ulaganja poslodavaca u električna i hibridna vozila; porezni tretman je u pravilu neutralan prema vrsti pogona i temelji se na općim pravilima za osobna vozila.

Naime, ovakva mjera bi imala izravan pozitivan učinak na smanjenje

emisija stakleničkih plinova, poboljšanje kvalitete zraka te smanjenje ovisnosti o fosilnim gorivima. Uklanjanjem poreznog opterećenja na primitak u naravi za korištenje električnih i hibridnih vozila, poslodavci bi bili dodatno motivirani uključiti takva vozila u svoje flote. Time bi se ubrzala tranzicija prema održivoj mobilnosti i ostvarili ciljevi zelene tranzicije.

Važno je istaknuti kako su ovu praksu već prepoznale brojne europske zemlje, uključujući Austriju, Sloveniju i Rumunjsku, koje ne obračunavaju primitak u naravi kod privatnog korištenja službenih električnih vozila. Uvođenjem sličnog rješenja, osigurala bi se konkurentnost nacionalnog gospodarstva te usklađivanje s dobrim praksama unutar Europske unije.

Potrebne izmjene zakonodavnih akata

U članku 21. stavku 3. *Zakona o porezu na dohodak* iza riječi „prometnih sredstava“ dodaju se riječi:

“osim u slučaju korištenja prometnih sredstava na električni pogon s emisijom ugljičnog dioksida o grama po kilometru te plug-in hibridnih prijevoznih sredstava s emisijom ugljičnog dioksida do 50 grama po kilometru”

U članku 39. stavku 3. točki 5. *Zakona o porezu na dohodak* iza riječi „prometnih sredstava“ dodaju se riječi:

“osim u slučaju korištenja prometnih sredstava na električni pogon s emisijom ugljičnog dioksida o grama po kilometru te plug-in hibridnih prijevoznih sredstava s emisijom ugljičnog dioksida do 50 grama po kilometru”

U članku 21. stavku 1. točki 1. *Pravilnika o porezu na dohodak* iza riječi „prijevoznih sredstava“ dodaju se riječi:

“osim u slučaju korištenja prijevoznih sredstava na električni pogon s emisijom ugljičnog dioksida o grama po kilometru te plug-in hibridnih prijevoznih sredstava s emisijom ugljičnog dioksida do 50 grama po kilometru”

Emisija ugljičnog dioksida i vrsta pogona dokazuju se homologacijskom dokumentacijom vozila (npr. potvrdom o sukladnosti ili drugim jednakovrijednim ispravama).

Prijedlog 11: Usklađivanje visine neoporezivog iznosa troška prehrane radnika s visinom stvarnog troška

Obrazloženje/argumentacija

Snažno povećanje troškova prehrane radnika zbog značajnog poskupljenja prehrambenih proizvoda i usluga pripreme hrane opterećuje troškove poslovanja radno-intenzivnih djelatnosti poput graditeljstva, prometa, prijevoza, logistike i turizma. Trenutno je visina neoporezivog primitka na ime spomenutih troškova direktno plaćena isporučitelju ograničena na 1.800 EUR godišnje (ili 150 EUR mjesečno) i to je, primjerice, **tri puta manje u odnosu na objektivne potrebe građevinskih poduzeća.**

Shodno tome, predlažemo povećanje neoporezivog iznosa troška prehrane koji plaća poslodavac temeljem vjerodostojne dokumentacije na 3.600 EUR godišnje (ili 300 EUR mjesečno). Komplementarno, predlažemo i horizontalno povećanje neoporezivog iznosa naknade za prehranu radniku u paušalnom iznosu s trenutnih 100 EUR mjesečno na 200 EUR mjesečno.

Potrebne izmjene zakonodavnih akata

Izmijeniti odredbe članka 7. stavka 2. r. br. 34. i 35. *Pravilnika o porezu na dohodak*.

Prijedlog 12: Redefiniranje dnevnice za rad na terenu u zemlji i inozemstvu

Obrazloženje/argumentacija

Zbog postojeće definicije prava na dnevnicu za rad na terenu mogućnost isplate neoporezive dnevnice radnicima koji obavljaju jednak posao na jednakom radnom mjestu na terenu razlikuju se s obzirom na činjenicu gdje ti radnici imaju prebivalište. Isto tako i činjenica da poslodavac eventualno ima poslovnicu koja se nalazi manje od 30 km od terena na koji je radnik poslan dovodi do situacije da se tom radniku ne može neoporezivo isplatiti naknadu za rad na terenu. Stoga je poslodavac dijelu radnika prisiljen uvećati bruto dodatak kako bi izjednačio njihova primanja za jednak posao, čime poslodavac povećava svoje troškove poslovanja.

Zbog postojeće definicije rada na terenu građevinski radnici ne žele raditi na terenu u mjestu sjedišta poslodavca, a u procesu obnove Zagreba te na svim projektima kojima je mjesto rada u mjestu sjedišta poslodavca, građevinska poduzeća sa sjedištem u mjestu rada manje su konkurentna zbog opisanih povećanih troškova na ime rada građevinskih radnika na terenu.

Potrebne izmjene zakonodavnih akata

Izmijeniti odredbu članka 7. stavka 9. *Pravilnika o porezu na dohodak*.

Prijedlog 13: Neoporeziva naknada bolovanja na teret poslodavaca

Obrazloženje/argumentacija

Na naknadu plaće tijekom razdoblja bolovanja poslodavac je dužan obračunati poreze i doprinose, dok se za naknadu na teret HZZO-a uplaćuje samo doprinos za II. mirovinski stup. Predlažemo jednak porezni tretman poslodavca i države pri isplati naknade za bolovanje (HZZO naknadu plaća u neto iznosu, poslodavac u bruto II iznosu), na način da i poslodavci naknadu za bolovanje plaćaju u neto iznosu.

Ne postoji logično objašnjenje različitog poreznog tretmana poslodavaca i HZZO-a kod isplate naknade za bolovanje.

Podsjećamo na trenutačno stanje u Hrvatskoj u pogledu zlouporabe bolovanja i troškova koji isti prouzrokuju hrvatskim poslodavcima, kao i javnom sustavu zdravstva.

Smatramo kako bi jedna od mjera koja bi smanjila zlouporabu bolovanja bila prestanak oporezivanja naknada za bolovanje na teret poslodavaca, konkretno kroz prestanak plaćanja poreza na dohodak i doprinosa. U tom smislu, bilo bi potrebno napraviti izmjene Zakona o porezu na dohodak na način da se propiše kako se na naknadu za bolovanje ne plaća porez na dohodak (intervencija u članak 9. stavak 1. točku 3. Zakona) ili da se takva naknada ne smatra primitkom od nesamostalnog rada (intervencija u članak 21. Zakona). Ovakva promjena bi imala pozitivan učinak na trošak gospodarstva koji nastaje zbog raširene zlouporabe bolovanja.

Nadalje, postoje ograničenja koja postoje kod naknada na teret HZZO-a, a ne primjenjuju se kod naknade za bolovanje na teret poslodavca:

- naknada na teret HZZO-a se isplaćuje tek nakon 42. dana bolovanja, no medijan bolovanja je 8 - 12 dana (prosjeak trajanja privremene nesposobnosti za rad u danima u 2025. iznosio je 11,69 dana, a na teret poslodavca 6,65 dana);
- naknada na teret HZZO-a je ograničena u svom iznosu, odnosno iznosi proračunsku osnovicu uvećanu za 225,5% (995,45 EUR);
- **na naknadu na teret HZZO ne obračunavaju se doprinosi i porez na dohodak.**

Radi toga, izvjesno je kako poslodavci češće daju naknade i u većem iznosu (minimalno 70% plaće, često i više) nego kada se naknada daje na teret HZZO-a. Osim toga, u kalkulaciju troška potrebno je uračunati izravne i neizravne troškove zbog neopravdanog bolovanja:

- doprinos za obvezno zdravstveno osiguranje (16,5% bruto plaće), doprinosi za mirovinsko osiguranje (15% za prvi stup te 5% za drugi stup) i porez na dohodak (20% ili 30%) na naknade plaće za vrijeme bolovanja,
- trošak izgubljenog rada takvog radnika,
- trošak prekovremenog rada ostalih radnika koji moraju preuzeti rad odsutnog radnika (ovdje je potrebno uzeti u obzir vremenski trošak i trošak plaće za prekovremeni rad),
- smanjena produktivnost poduzeća i ostalih radnika,

- povećana administracija (zbog promjene rasporeda radnika, drugačiji obračun plaća),
- smanjena kvaliteta usluge (jer radnik koji mijenja nije specijaliziran kao odsutni radnik),
- neizvjesnost oko trajanja radnikove odsutnosti,
- angažiranje zamjenskih radnika i njihova edukacija i sl.

Potrebne izmjene zakonodavnih akata

Potrebna izmjena članka 9. stavka 1. točke 3. Zakona o porezu na dohodak na način da se obrišu riječi „isplaćenu na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, državnog proračuna i centara za socijalnu skrb“.

Prijedlog 14: Uvesti neoporezive stock-option planove do iznosa od 2,000 EUR u cilju olakšavanja zadržavanja kvalitetnih radnika, razvoja poduzetničke kulture i pozitivnog utjecaja na razvoj hrvatskog tržišta kapitala

Obrazloženje/argumentacija

Predlažemo uvođenje dodatnih neoporezivih primitaka do 2.000 EUR kroz dodjelu dionica zaposlenicima. Stock option planovi trenutno podliježu oporezivanju, što otežava poslodavcima u Hrvatskoj da koriste ovaj model nagrađivanja u mjeri u kojoj se koristi u razvijenim zemljama. Stock option planovi omogućuju zaposlenicima da postanu suvlasnici tvrtke, čime ih motiviramo da budu produktivniji i više povezani s uspjehom poduzeća. U mnogim razvijenim gospodarstvima, ovaj oblik nagrađivanja povezuje radnike s uspjehom tvrtke te potiče dugoročnu lojalnost. Stock option planovi pomažu u privlačenju i zadržavanju kvalitetnih radnika, čime se osnažuje konkurentnost hrvatskih tvrtki na globalnom tržištu. To također doprinosi razvoju poduzetničke kulture i dugoročno potiče gospodarski rast.

Osobito je važno naglasiti pozitivan utjecaj ovog prijedloga na razvoj hrvatskog tržišta kapitala, a što je i jedna od strateških odrednica Vlade Republike Hrvatske, kojoj upravo Ministarstvo financija najbolje doprinosi svojim izdanjima obveznica i trezoraca.

Potrebne izmjene zakonodavnih akata

Izmjene članka 68. i članka 70. stavka 18. Zakona o porezu na dohodak.

Prijedlog 15: Povećati porezne olakšice poslodavcima na uplatu za dobrovoljnu mirovinsku štednju prema ponderiranom prosjeku članica EU od oko 29% prosječne bruto plaće.

Obrazloženje/argumentacija

Vrijednost porezne olakšice za poslodavce kod uplate u 3. stup u proteklom dugoročnom razdoblju je čak smanjena sa 6,5% bruto plaće u 2010. godini na 3,9% bruto plaće zbog čega ova vrsta porezne olakšice ne ispunjava svoju svrhu te ne doprinosi pozitivno kapitalizaciji dobrovoljne mirovinske štednje.

Potrebne izmjene zakonodavnih akata

Izmjene članka 9. stavka 1. točke 18. Zakona o porezu na dohodak.

Prijedlog 16: Povećati iznos tuzemne dnevnice

Obrazloženje/argumentacija

Nakon ulaska u zajednički Schengenski prostor te zbog adekvatnijeg podmirenja rastućih putnih troškova u tuzemstvu u odnosu na putovanja u druge članice EU potrebno je povećati iznos tuzemne dnevniće na razinu članice EU u okruženju u prosjeku od 80 EUR.

Da je iznos dnevnića za službeno putovanje unutar RH potrebno dodatno uskladiti, upozorava i činjenica da je iznos dnevniće za države u neposrednom susjedstvu, BiH i Srbiju (50 EUR) viši od iznosa dnevniće za RH (30 EUR), dok su troškovi za koje su dnevniće namijenjene u spomenutim državama niži.

Isto tako, rast dnevnića za službeno putovanje u inozemstvo rastao je snažnije od dnevnića za tuzemstvo, iako se Hrvatska zadnjih godina suočava s relativno snažnijim inflatornim pritiscima nego u većini članica EU. Izjednačavanje tuzemnih dnevnića s prosječnim unutar EU od velike je važnosti primijeniti na vozače kako bi se izbjegle nelogične situacije, primjerice kada vozač koji iz Čakovca ide u Austriju (što je kratka udaljenost) dobije 90 EUR dnevniće, dok vozač koji ide do Dubrovnika dobije 30 EUR dnevniće, a izložen je višim troškovima koji se podmiruju iz dnevniće.

Potrebne izmjene zakonodavnih akata

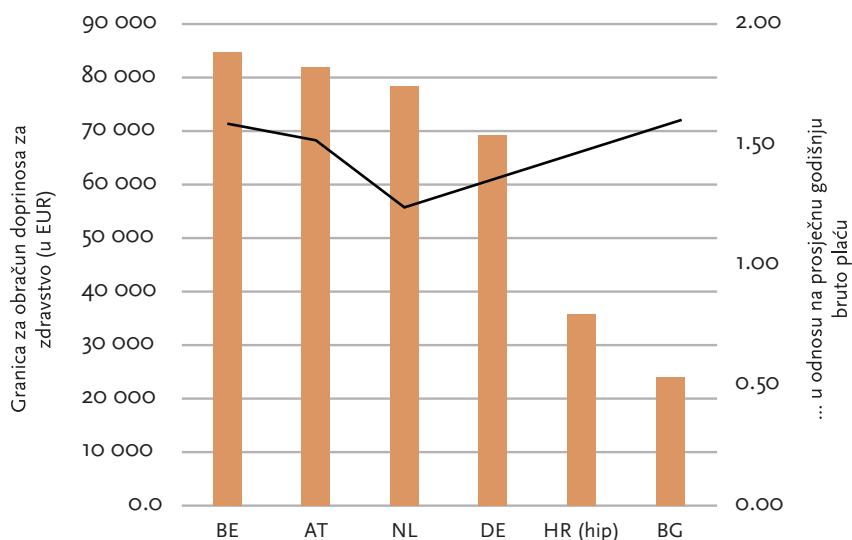
Izmijeniti odredbe članka 7. stavka 2. r. br. 19. i 20. Pravilnika o porezu na dohodak.

OBVEZNI DOPRINOSI

Prijedlog 1: Ograničiti osnovicu za obračun doprinosa za zdravstveno osiguranje na dvije prosječne godišnje plaće (procjena DZS-a za prethodnu godinu)

Obrazloženje/argumentacija

Dobra praksa dijela članica EU jest **ograničavanje maksimalnog iznosa doprinosa na godišnjoj razini za zdravstveno osiguranje ispod dvije prosječne godišnje plaće**. Osim što je javna zdravstvena usluga teško dostupna velikom broju građana, koji zato moraju dodatno plaćati usluge privatnog zdravstva, potrebno je zadržati načelo solidarnosti, ali nije pravedno penalizirati građane sa srednjim i višim plaćama na način da im se ne postavi maksimalno ograničenje godišnjih uplata za zdravstveno osiguranje. Iznos kojeg građani sa srednjim i višim plaćama uplaćuju po osnovi zdravstvenog doprinosa u najvećem broju slučajeva višestruko nadilazi vrijednost usluge javnog zdravstva kojeg oni koriste.

*iz prezentiranih podataka za Austriju proizlazi da se na sav bruto dohodak iznad razine od 83.160 EUR ne naplaćuje zdravstveni doprinos

Potrebne izmjene zakonodavnih akata

Izmjene i dopune članka 7. članka, 204. članka 206. i članka 207. Zakona o doprinosima.

Prijedlog 2: Vratiti porezne olakšice oslobođenja uplate zdravstvenog doprinosa za mlade zaposlenike na razinu prije 1.1.2025.

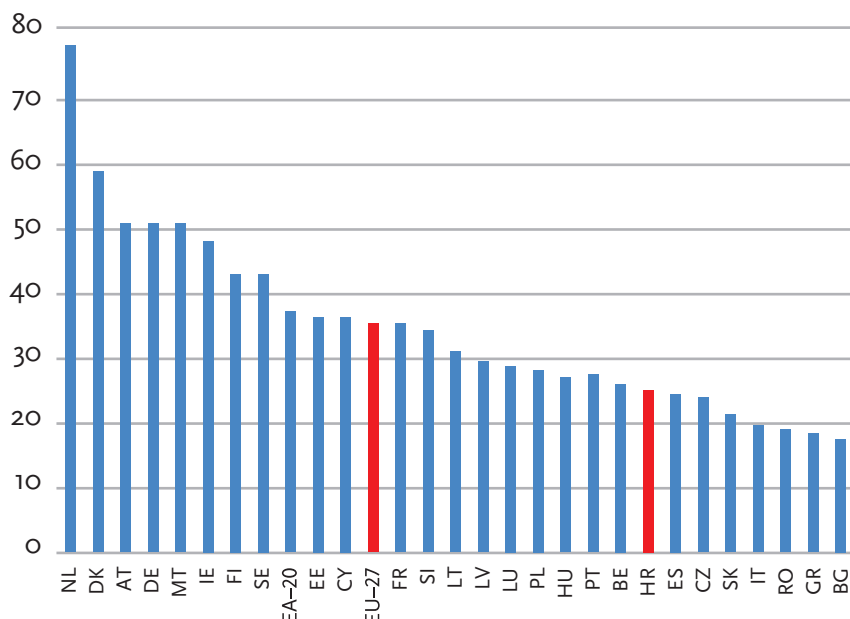
Obrazloženje/argumentacija

Jedna od emigracijom najpogođenijih ekonomija – Portugal je u 2025. Godini usvojio značajne mjere za pretvaranje te zemlje u porezni raj za mlade, nudeći čak desetljeće poreznih olakšica za mlade. **Svi mladi u dobi od 18 do 35 godina koji zarade do 28.000 EUR bruto u prvoj godini su potpuno oslobođeni plaćanja poreza na dohodak, a olakšice se postupno smanjuju tijekom 10 godina.** Vrijednost olakšica od 525 milijuna EUR ili 0,25% BDP-a značajno nadmašuje vrijednost aktivnih politika za zapošljavanje u Hrvatskoj od 163 milijuna EUR (0,18% BDP). Portugal dodatno daje i **porezne olakšice tvrtkama koje podižu plaće u ugovorima na neodređeno vrijeme.** Spomenute 'povišice' se priznaju do 200% njihove vrijednosti za potrebe poreza na dobit.

Mnoge članice EU (Austrija, Poljska, Italija) izdašnije subvencioniraju zapošljavanje mladih (do 50% bruto plaće i više ovisno o regionalnim programima). U tom kontekstu je kritično važno implementirati subvencije za zapošljavanje mladih po uzoru na najkonkurentnije članice EU.

Problem neaktivnosti na hrvatskom tržištu rada je akutan u dobnoj skupni od 15 do 24 godine gdje se jaz u stopi zaposlenosti u odnosu na EU prosjek kod mladih povećao, naročito muških i to tijekom zadnje dvije godine. Stopa nezaposlenosti mladih od 16,8% u 2024. godini je oko četiri puta viša u odnosu na prosječnu stopu nezaposlenosti u domaćoj ekonomiji, i također je kontinuirano iznad prosjeka EU od 15,2%. U kohorti od 15 do 24 godina hrvatsko tržište je jedno od onih koje u odnosu na predpandemijsku 2019. bilježi najveće smanjenje stope zaposlenosti za čak 3,6 postotnih bodova na svega 24,3%. **Stopa zaposlenosti mladih je 10,2 postotnih bodova ispod prosjeka EU i više nego dvostruko niža u odnosu na najuspješnije članice EU, što pokazuje ogroman potencijal za aktivaciju mlade radne snage.**

Stopa zaposlenosti mladih (15–24 godina, %, 2024.)

Hrvatska je od 1.1.2025. znatno skratila mogućnost izuzeća plaćanja zdravstvenog doprinosa na svega jednu godinu te krenula u suprotnom smjeru. Olakšicu prvenstveno koriste poslodavci u djelatnostima više dodane vrijednosti koji relativno više zapošljavaju mlađe zaposlenike (ICT, inženjerske struke, medicina) ili u strukturno važnim granama (logistika, graditeljstvo, promet, turizam i ugostiteljstvo, strukovna zanimanja). Ukinuta subvencija imala je pozitivan utjecaj na rast stope zaposlenosti mladih zaposlenika sa 14,6% u 2013 na rekordnih 28% u 2019. godini. Iako je udio primatelja ove subvencije u ukupnom broju zaposlenih potkraj 2024. svega 12%, u pojedinim propulzivnim sektorima poput ICT-a mladi čine u prosjeku 30–40% zaposlenih.

Negativne posljedice značajnog ograničavanja ove mjere su iznimno ozbiljne, a to je manja konkurentnost u visini plaća za mlade, veća vjerojatnost iseljavanja iz Hrvatske, rad u inozemstvu (EU) i eventualno trajno preseljenje, čime produbljujemo demografsku krizu te gubimo prihode ne samo po osnovi doprinosa za zdravstveno osiguranje, već i ostale porezne prihode po osnovi rada (porez na dohodak i doprinosi za mirovinsko osiguranje) i po osnovi potrošnje (PDV). Objektivna bojazan je dodatni odlazak mladih u ‘pokriveni rad’ kroz paušalne obrte.

Nakon ograničavanja spomenute mjere stopa zaposlenosti mladih (15-24 godina) je samo u jednoj godini (2025.) pala za 1,4 postotnih bodova na 24,3%, a stopa nezaposlenosti u ovoj kohorti ponovo raste na 18,3% u 2025. Sa 16,8% u 2024.. Ograničavanjem olakšice za zapošljavanje mladih zaposlenika povećava se realna opasnost da će poslodavci, za isti trošak, radije zapošljavati osobe s iskustvom nego mlade bez iskustva, što može dovesti do veće neaktivnosti mladih. Osim toga, povećanje troška zapošljavanja i zadržavanja mladih zbog dodatnih izdvajanja za zdravstveno osiguranje usporava rast njihovih plaća, dok, suprotno namjeri, bez sveobuhvatne reforme zdravstvenog

sektora, neće doprinijeti povećanju efikasnosti zdravstvenog sustava. Odlazak mladih i njihova smanjena aktivnost na tržištu rada dodatno povećavaju ovisnost o uvozu strane radne snage, čime se povećavaju izazovi vezani uz njihovu integraciju u društvo i radnu sredinu.

Također, ovdje želimo vrlo jasno ispraviti tri pogrešna narativa koji su se kontinuirano gurali u javni prostor:

1. **Ovdje nije riječ o olakšici za zapošljavanje mladih, ovdje je riječ o olakšici za zadržavanje mladih na našem tržištu rada.** Iako je kod uvođenja mjere 2015. godine stopa nezaposlenosti mladih (od 15-24 godina) bila na razini 42,3%, te je ova olakšica imala za cilj postizanje veće stope zapošljavanja mladih, danas ova olakšica omogućava poslodavcima da budu konkurentniji u visini plaća za mlade, osobito u kontekstu činjenice da sve zemlje u okruženju upravo poreznim olakšicama privlače našu obrazovanu i kompetentnu radnu snagu, naše mlade čije obrazovanje smo mi platili.
2. **Doprinos za zdravstveno osiguranje je doprinos na plaću, kojeg plaća poslodavac.** Međutim, oslobođenje od plaćanja doprinosa za mlade, naglašavamo, omogućilo je poslodavcima da budu konkurentniji i ponude mladim zaposlenicima konkurentnija primanja.
3. **Netočno je da ovu olakšicu većinom koriste strani radnici mlađi od 30 godina.** Preduvjet za korištenje ove olakšice je postojanje ugovora na neodređeno vrijeme, što nije slučaj s ugovorima o radu sa stranim radnicima, koji uglavnom rade na sezonalnim poslovima kroz ugovore na određeno vrijeme.

Stoga, predlažemo da se ova mjera vrati na razinu prije 1.1.2025. godine na način da se u postojeću definiciju mlade osobe uvrsti kriterij da je do početka osiguranja kod poslodavca bila najmanje dvije godine obvezno osigurana u Hrvatskoj, državi članici ili državi s kojom Hrvatska ima sklopljen međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju. Alternativno, moguće je zakonski urediti da mjesečna osnovica za obračun doprinosa za zdravstveno osiguranje ne bude puni iznos mjesečne plaće već najniža mjesečna osnovica kao umnožak prosječne plaće i koeficijenta 0,38 (u 2025. godini iznosi 683,24 EUR). Također, predlažemo dodjelu bilo kakvih dodatnih sredstava HZZO vezati uz mjerljivo ostvarenje reformi u zdravstvenom sektoru, naročito u pogledu jačanja efikasnosti zdravstvenog sustava te podizanja kvalitete i brzine usluge.

Potrebne izmjene zakonodavnih akata

Izmjene i dopune članka 7. i članka 20. *Zakona o doprinosima.*

Prijedlog 3: Povećanje koeficijenta za određivanje najniže osnovice za plaćanje doprinosa i osnovicu za doprinose samozaposlenih osoba

Obrazloženje/argumentacija

Prema Zakonu o doprinosima, opća najniža osnovica za plaćanje doprinosa određuje se u visini 38% od prosječne plaće u RH u razdoblju siječanj-kolovoz prethodne godine (koeficijent 0,38). Tako određena najniža osnovica koristi se za obračun i plaćanje doprinosa za neplaćeni dopust, za produženo mirovinsko osiguranje, za neopravdani izostanak radnika i dr. Razdoblja za koja su doprinosi plaćeni na najnižu osnovicu osiguraniku daju pravo na puni staž osiguranja i osiguranik će imati pravo na najnižu mirovinu. Prema propisima o mirovinskom osiguranju, najniža mirovina je zajamčena svakoj osobi kojoj je osnovica na koju su u razdoblju osiguranja plaćeni doprinosi, iznosila do 70% prosječne plaće. Nema opravdanog razloga da se za slučajeve kad osiguranik ne radi, a staž mu teče jednako kao osobi koja radi, doprinosi plaćaju na svotu manju od minimalne plaće. Stoga, faktor za određivanje najniže osnovice treba povećati na 0,5, tj. određivati je u visini 50% prosječne plaće ostvarene u RH u razdoblju siječanj-kolovoz prethodne godine.

Za samozaposlene osobe mjesečna osnovica za plaćanje doprinosa određuje se ovisno o tome po kojem posebnom zakonu se obavlja registrirana djelatnost i ovisno o tome je li fizička osoba po osnovi obavljanja djelatnosti obveznik poreza na dohodak ili poreza na dobit. Za obrtnike paušaliste faktor iznosi 0,40, za obrtnike koji dohodak utvrđuju na temelju primitaka i izdataka iznosi 0,65 i za obveznike poreza na dobit iznosi 1,1. Za slobodna zanimanja, neovisno o načinu plaćanja izravnih poreza, faktor iznosi 1,1. Za medicinske sestre, novinare, filmske radnike i sve ostale samostalne djelatnosti, faktor iznosi 0,65. To u praksi znači da npr. obrtnik koji je obveznik PDV-a jer mu je prihod veći od 40,000 EUR (3,333 EUR prosječno mjesečno), plaća doprinose kao da mu mjesečni dohodak od nesamostalnog rada iznosi 1,104 EUR (podaci za 2024. godinu).

Stoga se predlaže povećati faktore za određivanje mjesečnih osnovica na koje su samozaposlene osobe obvezne plaćati doprinose tako da se za obrtnike paušaliste faktor poveća sa sadašnjih 0,4 na 0,7, za obrtnike koji porez na dohodak utvrđuju na temelju poslovnih knjiga sa sadašnjih 0,65 na 1,0, za slobodna zanimanja obveznike poreza na dohodak sa sadašnjih 1,1 na 1,5, a za obrtnike i slobodna zanimanja koji su obveznici poreza na dobit sa sadašnjih 1,1 na 2,0. Prijedlog povećanja faktora za određivanje osnovice za plaćanje doprinosa nije linearan, već uvažava i razlike u visini poreznih obveza. Time bi se barem umanjile, iako ne sasvim otklonile, razlike u teretu doprinosa između radnika i samozaposlenih osoba.

Potrebne izmjene zakonodavnih akata

Izmjene članka 57.stavka 3. Zakona o porezu na dohodak.

POREZ NA DOBIT

Prijedlog 1: Revidirati sustav poreznih poticaja u okviru Zakona o poticaju ulaganja

Obrazloženje/argumentacija

Ključni cilj u sljedećem razdoblju za koji postoji široki konsenzus je povećanje investicija u produktivnost i konkurentnost hrvatske ekonomije.

U cilju podrške investicijama u veće moderne industrijske kapacitete koji značajno i trajno povećaju produktivnost, u HUP-u kontinuirano predlažemo aktivnije kombiniranje poticaja za ulaganja s bespovratnim sredstvima iz EU fondova ili nacionalno financiranih poziva. Kri tično je jačati sposobnost skaliranja za modernu industriju po uzoru na ulagačke poticaje koje je dobio turizam u jeku CoVID krize te afirmirati kategoriju srednje kapitaliziranih poduzeća u financiranju EU fondovima u korist većih programa s većim razvojnim otiskom.

Iskorištenje maksimalnog intenziteta potpore

Korisnicima potpora po Zakonu o poticanju ulaganja odobrava se korištenje porezne potpore u okviru maksimalnog intenziteta potpore i kroz razdoblje do deset godina, dok se ukupni iznos iskorištene porezne potpore prati kao razlika između redovno obračunanog poreza na dobit i poreza obračunanog uz primjenu poticajne mjere.

Problem u praksi nastaje zato što se pri praćenju preostalog maksimalnog intenziteta potpore ne uzima u obzir činjenica da dio nominalno ostvarenog poreznog rasterećenja poduzetnik više stvarno ne zadržava, nego ga mora platiti kroz GloBE odnosno dopunski porez. Drugim riječima, poduzetniku se kao iskorištena potpora evidentira puni iznos uštede na redovnom porezu na dobit, iako dio te "uštede" zbog obveze plaćanja minimalnog globalnog poreza više nije stvarna korist poduzetnika. Zakon o minimalnom globalnom porezu na dobit upravo i služi osiguravanju minimalnog efektivnog oporezivanja, a Porezna uprava dodatno navodi da ta obveza nema utjecaja na osnovicu poreza na dobit, što potvrđuje da se radi o zasebnom fiskalnom teretu koji može neutralizirati dio učinka investicijske potpore.

Na konkretnom primjeru, ako bi redovan porez na dobit iznosio 5,0 milijuna EUR, a obveza po GloBE osnovi 2,6 milijuna EUR, logično je da stvarni neto učinak porezne potpore nije 5,0 milijuna EUR, nego

2,4 milijuna EUR. Međutim, ako se pri praćenju maksimalnog intenziteta potpore kao iskorišteni iznos evidentira cijelih 5,0 milijuna EUR, tada poduzetnik gubi pravo korištenja potpore dvostruko: prvi put kroz samu obvezu plaćanja GloBE poreza, a drugi put kroz ubrzano iscrpljenje odobrenog intenziteta potpore. Posljedica je da društva koja su po smislu Zakona trebala koristiti poticaje devet ili deset godina, iste iscrpe znatno ranije, primjerice već u četiri godine, dok stvarni ekonomski učinak potpore na kraju bude bitno manji, pa čak i približno prepolovljen.

Smatramo da takav ishod nije u skladu sa svrhom Zakona o poticanju ulaganja, jer se investitoru formalno priznaje korištenje potpore u većem iznosu od onoga koji je stvarno ostvario. Time se narušavaju pravna sigurnost, predvidivost investicijskog okvira i ekonomska logika poticajnog režima. Investitor nije oslobođen poreznog tereta u onoj mjeri u kojoj mu se potpora evidentira kao iskorištena, pa se stvarni učinak državne potpore i njezino administrativno evidentiranje razilaze.

Stoga predlažemo da se za potrebe utvrđivanja iskorištenog iznosa potpore i praćenja preostalog maksimalnog intenziteta potpore po Zakonu o poticanju ulaganja prizna stvarna neto porezna korist, odnosno da se u izračun uključi i iznos dopunskog poreza plaćenog po GloBE osnovi koji neutralizira dio koristi od poticaja. Drugim riječima, potrošenim iznosom potpore trebao bi se smatrati samo onaj dio poreznog rasterećenja koji je poduzetnik doista zadržao, a ne i dio koji je naknadno platio kroz minimalni globalni porez. Takvo rješenje ne bi dovelo u pitanje primjenu GloBE pravila niti bi umanjilo porezne prihode po toj osnovi, nego bi samo osiguralo da se ista porezna korist ne “poništava” dvaput i da investicijski poticaji zadrže svrhu zbog koje su odobreni.

Cijenili bismo da Ministarstvo financija, u suradnji s Ministarstvom gospodarstva, razmotri mogućnost odgovarajućeg tumačenja ili prilagodbe provedbe kako bi se otklonio navedeni problem i osigurala dosljedna, ekonomski opravdana i investicijski poticajna primjena propisa. Uvjereni smo da bi takav pristup pridonio očuvanju vjerodostojnosti sustava poticanja ulaganja te dao važan signal pravne sigurnosti postojećim i budućim ulagačima.

Zaključak

Sustav poreznih poticaja za ulaganja u Hrvatskoj, zasnovan na smanjenju stope poreza na dobit u razdoblju od 10 godina, u svojoj sadašnjoj formi ne zadovoljava kriterije da se tako dobiveni poticaji smatraju kvalificiranim povrativim poreznim kreditima za svrhe minimalnog globalnog poreza na dobit.

Koristeći opisani model, efektivna porezna stopa korisnika odnosnih poticaja može pasti ispod minimalne stope od 15%, što rezultira obvezom plaćanja dopunskog poreza i za poduzetnike/porezne obveznike

potpuno anulira inicijalnu svrhu i korist instituta poticaja.

Primjeri iz Poljske, Mađarske, Belgije i Irske pokazuju da je moguće izmijeniti postojeći domaći zakonodavni okvir tako da se poticaji preoblikuju u kvalificirane povratne porezne kredite ili u sustave izravnih novčanih potpora uz kraće razdoblje refundacije, čime se osigurava da poticaji zadrže svoju inicijalnu svrhu, a i dalje budu u skladu s režimom EU.

Ovakav pristup omogućit će očuvanje poticajnog okvira za investicije u Hrvatskoj, istovremeno osiguravajući usklađenost sa zahtjevima minimalnog globalnog poreza na dobit i izbjegavajući dodatne porezne obveze za nove investitore i hrvatske porezne obveznike.

Također, kod provedbe Zakona o poticanju ulaganja i to u dijelu praćenja maksimalnog intenziteta potpore potrebna je veća međuovisnost s Zakonom o minimalnom globalnom porezu na dobit, što znači da plaćanje minimalnog globalnog poreza na dobit trebalo bi predstavljati utjecaj na iskorištenje maksimalnog intenziteta potpore.

Isto tako, takav pristup omogućio bi bolju konkurentnost Hrvatske kao države koja želi privući inozemne i domaće investitore te pozitivno utjecao na opću investicijsku klimu.

Prijedlog 2: Proširenje primjene računovodstvene metode ubrzane amortizacije investicija u nove tehnologije, industrijska postrojenja, opremu i druga kapitalna dobra

Obrazloženje/argumentacija

U cilju podrške investicijskim projektima koji značajno i trajno povećaju produktivnost i izvoz roba i usluga, najbolja praksa nalaže primjenu horizontalnih mjera poput ubrzane amortizacije dugotrajne imovine u kombinaciji s poticajnim faktorom priznavanja rashoda (iznad 100%) u svrhu umanjenja osnovice za obračun poreza na dobit kada su kvalificirani rashodi vezani uz uporabu imovine koja značajno povećava produktivnost.

Potrebne izmjene zakonodavnih akata

Izmjene članka 12. *Zakona o porezu na dobit*.

Prijedlog 3: Produljiti razdoblje za prijenos poreznog gubitka na 10 godina

Obrazloženje/argumentacija

Trenutna pravila o prijenosu gubitka od 5 godina ne čine Hrvatsku konkurentnom pri donošenju odluka o kapitalnim investicijama, a osobito investicijama u visoku tehnologiju, moderna industrijska postrojenja te obnovljive izvore energije. Potrebno je produljiti razdoblje za prijenos gubitaka u skladu s najboljom europskom i svjetskom praksom.

Austrija je, primjerice propisala razdoblje od 7 godina, dok SAD imaju čak 20 godina. Dobar primjer nalazimo i u susjednoj Sloveniji, gdje nema vremenskog ograničenja za prijenos poreznog gubitka, ali se svake godine samo 50% ostvarene dobiti može pokriti prenesenim gubitkom, a na 50% treba platiti porez na dobit.

U važećem Zakonu o porezu na dobit već imamo „osigurače“ koji sprečavaju zlouporabu prijenosa poreznog gubitka kod statusnih promjena.

Potrebne izmjene zakonodavnih akata

Izmjene članka 17. stavka 2. Zakona o porezu na dobit.

Prijedlog 4: Ukidanje bezvremenskog ograničenja o zabrani smanjenja kapitala za porezne obveznike koji su koristili olakšicu za reinvestiranu dobit do 2016. godine

Obrazloženje/argumentacija

Za poduzeća koja su prije 1.1.2017. iskoristili poreznu olakšicu po osnovi reinvestirane dobiti prema sadašnjim propisima je nemoguće smanjiti temeljni kapital bez poreznog opterećenja pa su porezni obveznici prisiljeni trajno zadržavati financijska sredstva koja bi se mogla učinkovito iskoristiti na razini dioničara ili drugih povezanih osoba. To može dovesti do nezadovoljstva dioničara koji očekuju povrat na svoje investicije i mogu tražiti investicijske alternative te do komplikacija u strukturiranju transakcija, produženih pregovora ili čak odustajanja od transakcija, ako se ne može postići potrebna prilagodba.

Razumijemo da je namjera zakonodavca bila omogućiti poreznom obvezniku uvjetovano korištenje porezne olakšice sve dok je temeljni kapital očuvan na potrebnoj razini nakon reinvestiranja, ali se, iz današnje perspektive, nakon proteka određenog razdoblja, može postaviti pitanje opravdanosti i svrsishodnosti takve odredbe za očuvanje temeljnog kapitala koja je vremenski neograničena.

Zakonske odredbe koje uređuju uvjetovano zadržavanje iste razine kapitala za one poduzetnike koji su koristili poreznu olakšicu za rein-

B) Vrijednosno usklađenje dugotrajne imovine koja se amortizira

Vrijednosno usklađenje dugotrajne imovine koja se amortizira se: obvezno priznaje računovodstveno u skladu s HSFI/MSFI, ali se porezno u pravilu smatra trajno ili privremeno nepriznatim rashodom do realizacije imovine.

Takav pristup rezultira time da porezna osnovica ne odražava stvarnu ekonomsku vrijednost imovine niti realnu financijsku poziciju poreznog obveznika, osobito u slučajevima trajnog umanjenja vrijednosti imovine koje je objektivno potvrđeno.

Analizom poreznih propisa odabranih drugih država utvrđeno je da svi noviji porezni sustavi primjenjuju načelo izjednačavanja računovodstvenog i poreznog tretmana dugotrajne imovine.

Ovim putem predlaže se da Republika Hrvatska uskladi svoje porezno zakonodavstvo tako da se:

A) postojeći asimetrični pristup oporezivanju vrijednosnih usklađenja imovine zamijeni simetričnim pristupom, koji bi umanjio kompleksnost hrvatskih poreznih propisa i uskladio se s prevladavajućim zakonodavstvima u okruženju.

B) paralelno, uvede načelo da vrijednosna usklađenja imovine porezno prate računovodstveni pristup; ali, da se poreznim obveznicima koju imovinu iskazuju po fer vrijednosti omogućiti izbor da se vrijednosna usklađenja porezno priznaju po realizacijskom načelu.

2. Države uzete u razmatranje

A) Nizozemska, zbog svoje subjektivne reputacije kao iznimno razvijenog europskog poreznog sustava

B) Austrija te Njemačka, zbog gospodarske i geografske povezanosti s Hrvatskom

C) Ujedinjeni Arapski Emirati, koji nude napredno rješenje ove problematike, a svoj zakon o porezu na dobit su uveli nedavno te se može smatrati da se težilo sintezi najboljih svjetskih rješenja.

Dodatno, razmotrene su i odredbe minimalnog globalnog poreza, koji je također nedavno uveden te se može smatrati indikativnim za porezne propise koji teže jednostavnosti i pravičnosti.

3. Konceptualni okvir

Koherentan sustav oporezivanja dobiti od ispravaka vrijednosti imovine trebao bi ponuditi jedan ili oba od sljedeća dva održiva modela:

a) Model oporezivanja po načelu knjiženja

- nerealizirani dobiti: oporezivi
- nerealizirani gubici: priznati

a) Model oporezivanja po načelu realizacije

- nerealizirani dobiti: isključeni iz porezne osnovice
- nerealizirani gubici: isključeni iz porezne osnovice

- oporezivanje dobiti/priznavanje gubitaka tek pri otuđenju ili otpisu

Iz porezne perspektive, neodrživ model je onaj koji:

- oporezuje nerealizirane dobitke, ali
- (istovremeno) ne priznaje nerealizirane gubitke, zato što vodi k asimetričnom pristupu.

Uzimajući u obzir prirodu poslovanja društava koja iskazuju imovinu po fer vrijednosti, može se zaključiti da je trenutni model neodrživ. Naime, prihodi koje takva društva ostvaruju od povećanja vrijednosti imovine ne prate novčani tijek. Povećanje vrijednosti imovine odražava realno bilančno stanje (vrijednost imovine jest realno porasla), ali novčani priljevi od tog povećanja vrijednosti nastaju tek pri prodaji/otuđenju imovine. Plaćanje poreza na nerealizirani dobitak, dakle, mora se financirati iz drugih izvora, a ne iz porasta vrijednosti imovine.

Kod društava koja iskazuju imovinu po metodi troška, prema važećim hrvatskim propisima, vrijednosno usklađenje takve imovine^[1] uključuje se u poreznu osnovicu tek u trenutku njene prodaje ili otuđenja.

Vrijednosno usklađenje dugotrajne imovine koja se iskazuje po metodi troška potvrđuje da ona više ne može ostvarivati originalno očekivane buduće ekonomske koristi. Drugim riječima, nastali rashod temelji se na smanjenim budućim prihodima od korištenja imovine, te posljedično i smanjenom novčanom tijeku. Nepriznavanjem takvog gubitka porezno dolazi do oporezivanja dobiti koja ekonomski više ne postoji, što nije u skladu s načelom oporezivanja prema stvarnoj sposobnosti plaćanja poreza.

Računovodstveni standardi koje Republika Hrvatska prihvaća kao temelj financijskog izvještavanja zahtijevaju pravodobno priznavanje trajnih umanjenja vrijednosti imovine. Diskontinuitet između računovodstvenog i poreznog rezultata u ovom segmentu dovodi do vremenskih razlika koje nisu posljedica poslovne aktivnosti, već normativnog ograničenja.

Postojeći porezni tretman destimulira pravodobno priznavanje stvarnih gubitaka i može utjecati na poslovne odluke poreznih obveznika, primjerice kroz odgađanje korekcija vrijednosti imovine ili zadržavanje imovine isključivo zbog poreznih razloga. Porezni sustav ne bi trebao utjecati na racionalno upravljanje imovinom.

Ovaj prijedlog prepoznaje da bi bilo moguće i provođenje neautentičnih aranžmana kroz planiranje trenutka vrijednosnog usklađenja imovine kad to može pružiti prvenstveno poreznu korist (primjerice, tempiranje vrijednosnog usklađenja s trenutkom nastanka ili isteka poreznog gubitka). Stoga je kao dio ovog prijedloga naveden i sigurnosni mehanizam koji osigurava da porezno priznavanje nerealiziranih rashoda vrijednosnih usklađenja imovine strogo prati računovodstvene propise i temelji se na objektivnom utvrđivanju takvih rashoda.

4. Porezni propisi odabranih država i sustava

U nastavku je prikazan pristup u državama i sustavima odabranim prema kriterijima objašnjenima u uvodu.

4.1 Nizozemska

- nerealizirani dobiti: ne oporezuju se
- nerealizirani gubici: priznaju se samo iznimno (trajna umanjena vrijednosti)

4.2 Njemačka

- nerealizirani dobiti: ne oporezuju se
- nerealizirani gubici: priznaju se samo iznimno (trajna umanjena vrijednosti)

4.3 Austrija

- nerealizirani dobiti: ne oporezuju se
- nerealizirani gubici: priznaju se samo iznimno (trajna umanjena vrijednosti)

4.4 Ujedinjeni Arapski Emirati (UAE)

- Polazno pravilo je da se nerealizirani dobiti i gubici uključuju u poreznu osnovicu.
- Međutim, porezni obveznik može odabrati oporezivanje po realizacijskom načelu, odnosno isključenje nerealiziranih dobitaka i gubitaka iz porezne osnovice

5. Globalni minimalni porez na dobit („Pillar Two“ ili „GloBE“)

OECD ov Pillar Two (GloBE – Global Anti Base Erosion Rules) predstavlja do danas najširi međunarodni konsenzus o načinu izračuna i mjerenja dobiti za potrebe minimalnog oporezivanja velikih korporativnih grupa.

Pravila su rezultat višegodišnjeg rada vrhunskih poreznih stručnjaka OECD a, poreznih administracija i međunarodnih organizacija u okviru Inclusive Frameworka, te su ugrađena u zakonodavstvo Europske unije (pa tako i Hrvatske) i velikog broja trećih zemalja.

Prema članku 3.1.1. GloBE Model Rules, polazišna točka za izračun GloBE dobiti je računovodstvena neto dobit ili gubitak.

Sukladno tome,

- ako su nerealizirani dobiti uključeni u računovodstvenu dobit,

tada su uključeni i u GloBE dobit

- ako su nerealizirani gubici uključeni u računovodstveni gubitak, tada su jednako uključeni i u GloBE dobit

Slično UAE modelu, postoji i mogućnost odabira načela realizacije (na minimalno razdoblje od pet godina).

GloBE Model Rules ne sadrže nijednu odredbu koja bi uključivala nerealizirane dobitke, a istodobno isključivala nerealizirane gubitke, ili obrnuto.

Takav asimetričan tretman bio bi nespojiv s temeljnim ciljem Pillar Two, a to je izračun stabilne i međunarodno usporedive efektivne porezne stope (ETR).

U tom kontekstu, analiza nacionalnih sustava iz prethodnih poglavlja pokazuje da Nizozemska, Njemačka, Austrija i UAE primjenjuju sustave koji su strukturno simetrični, i time se prirodno uklapaju u Pillar Two pristup.

Hrvatska, u sadašnjem zakonodavnom okviru, slijedi računovodstvo za nerealizirane dobitke, ali ga ne slijedi za nerealizirane gubitke, što dovodi do strukturne asimetrije.

Time hrvatski model zahtijeva:

- dodatne korekcije
- povećanu administrativnu složenost i
- proizvodi rezultate koji nisu povezani s realiziranom ekonomskom sposobnošću.

Tablica 1: pregled odabranih poreznih sustava

Država	Nerealizirani dobitci	Nerealizirani gubici	Simetrija	Usporediva
Nizozemska	–	– / +	+	+
Njemačka	–	– / +	+	+
Austrija	–	– / +	+	+
UAE (izbor)	– / +	– / +	+	+
Hrvatska	+	–	–	–

Iz gornjeg prikaza, razvidno je da se u nekim poreznim sustavima primjenjuje načelo realizacije (uz mogućnost poreznog priznavanja trajnog nerealiziranog umanjenja vrijednosti dugotrajne imovine) a u drugim, recentnijim, načelo praćenja knjiženja uz mogućnost odabira realizacijske metode. Osim konkretnog primjera na državnoj razini (UAE), važno je primijetiti i da globalni minimalni porez primjenjuje model praćenja računovodstvenog rezultata uz mogućnost odabira.

6. Prijedlog izmjene zakonskih odredbi

OECD ov Pillar Two (GloU skladu s načelom simetrije, i najaktualnijim poreznim praksama, predlaže se da se postojeće odredbe Zakona i Pravilnika o porezu na dobit izmijene tako da se nerealizirani dobiti i gubici od vrijednosnog usklađenja imovine oporezuju, odnosno porezno priznaju u trenutku knjiženja, uz mogućnost da porezni obveznici odaberu da primjenjuju načelo realizacije. U slučaju priznavanja nerealiziranih rashoda od vrijednosnih usklađenja imovine, može se dodati odredbe koje definiraju uvjete za takvo porezno priznavanje:

- da je vrijednosno usklađenje provedeno sukladno HSFI/MSFI
- da se radi o trajnom umanjenju vrijednosti
- da je procjena potkrijepljena objektivnim dokazima, uključujući neovisnu vanjsku procjenu ili dokumentirani test umanjenja vrijednosti.
- da postoji obveza porezne korekcije u slučaju kasnije prodaje imovine ili povećanja njezine vrijednosti.

7. Potencijalni učinak na državni proračun

Budući da se radi o oporezivanju privremenih razlika između porezne osnovice i računovodstvene dobiti, moguća je odgoda dijela poreznih prihoda ali ne i njihov trajni gubitak.

Priznavanje vrijednosnog usklađenja u trenutku njegova priznavanja u poslovnim knjigama ne bi imalo trajni negativan učinak na proračunske prihode, već bi se radilo isključivo o vremenskom pomaku oporezivanja, budući da se porezni učinak ionako reflektira prilikom otuđenja ili rashodovanja imovine.

Srednjoročno i dugoročno postižu se fiskalna neutralnost (dobici se oporezuju pri realizaciji), stabilniji porezni prihodi i manji broj poreznih sporova i ispravaka porezne osnovice. Ova promjena smanjuje fiskalnu volatilnost, a ne porezni kapacitet.

8. Koristi za državu i porezne obveznike

Država

- stabilniji porezni sustav
- manje sporova
- usklađenost s EU praksom

- predvidivija ETR dinamika (uključujući Pillar Two)

Porezni obveznici

- veća pravna sigurnost
- ne odstupa se od računovodstvenih politika
- povoljnije investicijsko okruženje
- ne kreira se nerealno utvrđena odgođena porezna imovina.

Zaključak

- Predložena izmjena doprinijela bi:
- pravičnijem i realnijem oporezivanju poreznih obveznika,
- većoj usklađenosti poreznog i računovodstvenog sustava,
- neutralnosti poreza na dobit u odnosu na poslovne odluke,
- bez značajnog dugoročnog negativnog učinka na javne financije.

^[1] U pravilu, evidentiranje imovine po metodi troška može rezultirati samo vrijednosnim usklađenjima ispod nabavne vrijednosti, te eventualnim naknadnim korekcijama „natrag“ do nabavne vrijednosti, ali ne i vrijednosnim usklađenjima iznad nabavne vrijednosti.

POREZ NA DODANU VRIJEDNOST I TROŠARINE

Prijedlog 1: Smanjenje stopa PDV-a na prehrambene proizvode i pića na razine zemalja u okruženju

Obrazloženje/argumentacija

Snižavanjem efektivne stope PDV-a na prehrambene proizvode i pića u Hrvatskoj sa treće najviše efektivne stope razine od oko 16% na razine usporedive sa zemljama u okruženju (Slovenija 11%, Italija 9%) omogućilo bi jednakiji porezni tretman za više živežnih namirnica.

Pored rastućih troškova dobavljača, prodajne cijene hrane su pod utjecajem mnogih drugih čimbenika poput već spomenutog snažnog rasta ukupnih primanja zaposlenih, treće najviše efektivne stope PDV-a u EU, te općenito visokog poreznog opterećenja rada i dobiti, sezonalnog šoka zbog turizma, rasta cijena energenata, kao i povećanog neto uvoza pa bi smanjenje relativno visoke porezne presije na prehrambene proizvode svakako djelovalo u smjeru obuzdavanja cijena prehrambenih proizvoda. Takav potez dodatno dobiva na važnosti u svjetlu ponovnog rasta cijena prehrambenih sirovina mjereno FAO indeksom usred energetske krize generirane sukobima na Bliskom istoku. Unutar indeksa, najveći rast na godišnjoj razini bilježe cijene mesnih proizvoda, uljarica i žitarica.

Potrebne izmjene zakonodavnih akata

Izmjene članka 38. *Zakona o porezu na dodanu vrijednost.*

Prijedlog 2: Uvesti 100% odbitak PDV-a obračunatog za nabavu ili najam električnih i hibridnih vozila kao i troškova povezanih s korištenjem tih vozila bez obzira na njihovo korištenje i djelatnost

Obrazloženje/argumentacija

Prije svega, nužno je podsjetiti na jedno od temeljnih načela PDV sustava - načelo neutralnosti koje podrazumijeva da:

- Poduzetnik ne smije snositi teret PDV a za nabave koje koristi u oporezivim transakcijama
- Slične gospodarske aktivnosti ne smiju se različito PDV tretirati, osim ako za to postoji objektivno i opravdano porezno političko obrazloženje

Odbitak pretporeza je temeljno pravo, a ograničenja su iznimke koje se moraju:

- tumačiti restriktivno
- opravdati legitimnim ciljevima
- provoditi proporcionalno

Uvođenjem 100% odbitka PDVa obračuntog pri nabavi ili najmu električnih i hibridnih vozila kao i troškova povezanih s korištenjem istih zadovoljilo bi se načelo neutralnosti, na kojem počiva PDV sustav.

Pri tome je bitno naglasiti kako je jedan od bitnih kriterija za pravo na odbitak PDVa u poreznom sustavu RH (na sličan način kako to propisuje i EU direktiva) kriterij korištenja (koristi li se neko dobro ili usluga za oporezive transakcije poreznog obveznika). Budući da su porezni obveznici kod mješovite upotrebe transportnih sredstava (poslovno i privatno) obvezni obračunati dohodak u naravi svojim zaposlenicima/ drugim osobama koji ta sredstva koriste, dolazi do dvostrukog fiskalnog opterećenja za porezne obveznike:

- trošak poreza i doprinosa vezan uz obračun plaće u naravi
- trošak neodbitnog PDVa

Budući da porezni obveznici u svojim voznim parkovima posjeduju i/ili unajmljuju i osobna vozila koja se koriste isključivo u poslovne svrhe (tzv. pool automobili), jasno je da je zadovoljen temeljni kriterij korištenja u oporezivim transakcijama. Međutim, kako to trenutno Zakon o PDVu u RH propisuje u Čl.61. porezni obveznici mogu koristiti samo 50% pretporeza obračunanog za nabavu ili najam osobnih automobila, uključujući i nabavu svih dobara i usluga vezanih uz te automobile.

Uvođenjem iznimke za prethodno navedeni slučaj na način sličan onome kako je Zakon o PDVu već uredio za određene iznimne slučajeve: osobne automobile koji se koriste za obuku vozača, testiranje vozila, servisnu službu itd... zadovoljilo bi se načelo neutralnosti PDVa, a postigli bi se i neki dodatni ciljevi.

Dodatni ciljevi koji bi se postigli ovom izmjenom:

1. Poticaj investicijama i modernizaciji voznog parka (uštede u trošku PDVa poduzetnici preusmjeravaju)
2. Dugoročno širenje porezne baze (više pool vozila)
3. Usklađenost s praksama naprednijih poreznih sustava (pr. Nizozemska)
4. Pojednostavljena primjena (vođenje posebne evidencije samo za privatno korištenje)
5. Smanjena potreba za evidencijama i korekcijama (samo u iznimnim slučajevima)
6. Smanjen trošak kontrole (porezna provodi samo risk-based nadzore, u nadzorima ima manje vozila i stavaka za provjeriti)

Na način kako je to primjerice uređeno u Nizozemskoj, mogao bi se uvesti model koji dopušta puni odbitak pretporeza uz naknadnu

oporezivu korekciju privatnog korištenja (porezni obveznici su dužni u zadnjoj PDV prijavi za tekuću godinu napraviti korekciju, sukladno eventualno prijedbenim kilometrima u privatne svrhe). Takav model u potpunosti čuva načelo PDV neutralnosti, a izbjegava trajno oporezivanje investicija bez dodatnih derogacija od prava EU.

Potrebne izmjene zakonodavnih akata

Izmjene članka 61. Zakona o porezu na dodanu vrijednost te relevantnih članaka u Pravilniku o PDVu.

Prijedlog 3: Podizanje praga za ulazak u sustav PDV-a po fakturiranoj realizaciji na 2,5-3,0 milijuna EUR

Obrazloženje/argumentacija

U nedavnim prijedlozima poreznih izmjena su, između ostalog, podignuti svi cenzusi u vezi ulaska u PDV, osim onog u ulazak sustava po fakturiranoj umjesto naplaćenju realizaciji. To mnoge poduzetnike dovodi u težak položaj, pogotovo društva koja su dosegla fazu zrelosti i nemaju namjeru dalje rasti, a povećanje prometa za njih je napravila sama inflacija. To je direktni udar na njihovu likvidnost, a kako se listom radi o starijim poduzetnicima, teško im se i neprimjereno u njihovim godinama zbog toga značajno zaduživati.

U narednoj godini očekuje usporavanje ekonomskog rasta, odnosno pad poslovanja u određenim djelatnostima i za ove firme se očekuje pad prometa, pa će ih prelazak ovog praga ugroziti njihov opstanak. Ovdje riječ uglavnom o veleprodajama, računovodstvenim servisima i drugima koji daju svoju robu i usluge uz odgodu.

Potrebne izmjene zakonodavnih akata

Izmjene članka 125.i Zakona o porezu na dodanu vrijednost.

Prijedlog 4: Ukidanje posebnog poreza na kavu

Obrazloženje/argumentacija

Porezno opterećenje kave u Hrvatskoj premašuje 30%, što potiče prekograničnu kupnju, destimulira potrošnju, povećava visoke troškove birokracije te kompleksnost (skladišta). Poseban porez na kavu nema niti jedna članica EU u našem okruženju, a neke čak primjenjuju nižu stopu PDV-a na ovaj proizvod (Italija, 9%). Ukidanje ovog posebnog poreza u zemljama poput Rumunjske i Slovenije rezultiralo je povećanjem službeno registrirane uvezene količine i većim prihodima od PDV-a u državni proračun. Neke zemlje poput, primjerice Švicarske, idu u šire rasterećenje ostatka srodnih kategorija (čaj) potpunim ukidanjem carinsko/trošarinskog opterećenja, što jasno ukazuje na promišljanje o kategoriji čaja/kave s pozicije stanovništva.

Iako je u periodu od 2018. do 2025. godine uvoz kave u vrijednosnim terminima povećao čak 2,6 puta na oko 170 milijuna EUR, službeno registrirani količinski uvoz kave je 6,5% manji u odnosu na pred-pandemijsku 2019. godinu, a dodatno je smanjen i u 2024. u odnosu na 2023. godinu. Udio uplaćenog posebnog poreza na kavu također je smanjen na 0,56% s 0,60% u 2018. godini, a budući da je prikupljanje ovog poreza vezano uz razmjerno visoke troškove administriranja i kontrole, neto porezni efekt je znatno manji.

Zaključno, osim što porezni prihodi temeljem ovog posebnog poreza pokazuju trend smanjenja, te ukazuju na prekograničnu kupnju, za očekivati je rast ukupnih poreznih prihoda obračunatih na kategoriju kave, nakon ukidanja ovog nelogičnog posebnog poreza.

Koristimo priliku ukazati na još jednu bizarnost: dok se kava u poreznom smislu tretira kao luksuzni proizvod i oporezuje se dodatnim posebnim porezom, u isto vrijeme kava se nalazi i na listi osnovnih proizvoda kojima je ograničena cijena u trgovinama. Možda je došlo vrijeme da se odlučimo da li je kava luksuz ili standardna osnovna namirnica.

Potrebne izmjene zakonodavnih akata

Cjelokupne izmjene *Zakona o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića*

Prijedlog 5: Uvođenje snižene stope PDV-a od 13% za prijevoz putnika

Obrazloženje/argumentacija

RH je u samom vrhu EU po stopi PDV-a (25%) i jedna, od samo dvije članice EU (uz Dansku), koje ne primjenjuju sniženu stopu PDV-a na prijevoz.

Predlažemo primjenu snižene stope od 13% za prijevoz putnika, sukladno Direktivi Vijeća 2006/112/EZ o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost, članku 98., po kojoj države članice mogu primijeniti jednu ili dvije snižene stope sukladno definiranim kategorijama robe ili usluga, a u Prilogu III Direktive je u toč. 5. naveden prijevoz putnika i njihove prtljage.

Mogućnost snižene stope PDV-a na prijevoz putnika iskoristile su brojne države članice EU, a posebno ističemo države članice iz našeg neposrednog okruženja (Slovenija, Italija, Austrija od 9 - 13%), kao i druge države iz našeg okruženja koje nisu dijelom EU (Makedonija sa stopom od 5%).

Vjerujemo da bi snižena stopa PDV-a na prijevoz putnika, time i pristupačnija cijena karte potaknula na korištenje javnih usluga prijevoza čime bi se postigli pozitivni efekti na smanjenje negativnog utjecaja na okoliš i održivost javnog prijevoza, posebno u kontekstu rasta cijene goriva.

Sniženu stopu PDV-a na prijevoz smatramo važnim elementom poticaja građana da se vrate u sustav javnog prijevoza, a veći broj putnika doprinijet će njegovoj održivosti.

Osiguranje kvalitetnog i dostupnog prijevoza putnika je jedna od ključnih demografskih mjera kojom se omogućava ostanak obitelji i u slabije razvijenim i ruralnim dijelovima naše zemlje. Dostupnost prijevoza djece u školu i na slobodne aktivnosti (sport, jezici, glazbena škola) jedan je od osnovnih preduvjeta života i održivosti manje razvijenih i slabije povezanih dijelova zemlje. Sloboda kretanja i mobilnost građana jedan je od osnovnih stupova EU. Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i odboru regija od 11. prosinca 2023. godine^[1] Strategija za održivu i pametnu mobilnost – usmjeravanje europskog prometa prema budućnosti u točki 8. citira „ključno je da mobilnost bude dostupna i priuštiva svima, da ruralne i udaljene regije budu bolje povezane...”

Podsjećamo ujedno i na dio iz Zakona o prijevozu u cestovnom prometu u kojem je javni linijski prijevoz putnika definiran kao javna gospodarska usluga i javno dobro čije izvršavanje u javnom interesu osigurava RH, a kako bi se zadovoljile javne potrebe za prijevozom.

Potrebne izmjene zakonodavnih akata

Izmjene članka 38. *Zakona o porezu na dodanu vrijednost*

^[1]<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:52020DC0789>

Prijedlog 6: Povećati prag za poklone male vrijednosti na 50 EUR

Obrazloženje/argumentacija

Prag za poklone male vrijednosti od 22 EUR propisan Zakonom o PDV-u nije mijenjan dugi niz godina te više ne odražava stvarnu vrijednost robe i usluga u uvjetima značajnog rasta cijena. sirovina (plastika, metal, papir, tekstil) rasta logističkih troškova (transport, skladištenje) i rasta cijena rada (minimalna i prosječna plaća). Posljedično, realna vrijednost tog praga značajno je smanjena, a njegova ekonomska svrha narušena. Zbog niskog praga poduzetnici su izloženi nepotrebnim administrativnim troškovima i složenijem poreznom tretmanu poslovnih poklona male ekonomske vrijednosti koji se koriste u svrhu održavanja poslovnih odnosa i promocije poslovanja.

Predloženi iznos od 50 EUR predstavlja razumnu prilagodbu tržišnim uvjetima i rastu cijena od trenutka posljednjeg određivanja praga. Time bi se hrvatski porezni sustav pojednostavio, smanjili troškovi usklađivanja za poduzetnike te omogućilo učinkovitije poslovanje bez značajnijeg fiskalnog učinka na državni proračun.

Potrebne izmjene zakonodavnih akata

(4) Iznimno od stavka 3. ovoga članka isporukom dobara uz naknadu ne smatra se besplatno davanje uzoraka u razumnim količinama kupcima ili budućim kupcima i davanje poklona male vrijednosti koje obavi porezni obveznik u okviru obavljanja gospodarske djelatnosti, uz uvjet da se daju povremeno i ne istim osobama. Poklonima male vrijednosti smatraju se pokloni čija vrijednost nije veća od 50,00 eura.

ADMINISTRATIVNO RASTEREĆENJE BEZ UTJECAJA NA PRORAČUN RH

Prijedlog 1: Ukinuti obvezu potpisivanja putnog obračuna

Obrazloženje/argumentacija

U uvjetima digitalizacije poslovnih procesa, obvezno ispisivanje putnih naloga radi vlastoručnog potpisa predstavlja administrativni višak bez dodatne dokazne vrijednosti, osobito kod poduzetnika koji koriste licencirane informacijske sustave s kontroliranim pristupom i revizijskim tragom.

Porezna uprava je već zauzela stajalište da se putni nalog, uz osiguranu vjerodostojnost i sljedivost, može smatrati vjerodostojnim dokumentom i kada se sastavlja i odobrava elektroničkim putem (Mišljenje „Digitalizacija putnih naloga i putnih računa – elektroničko potpisivanje“, Klasa: 410-01/20-01/1670, od 15.09.2020.).

U praksi se međutim digitalizacija nerijetko pogrešno interpretira kao obveza uvođenja kvalificiranog elektroničkog potpisa za sve korisnike procesa, što je organizacijski i financijski zahtjevno.

Kvalificirani elektronički potpis je najviša razina elektroničkog potpisa prema Uredbi (EU) br. 910/2014 (eIDAS) te se u pravilu veže uz kvalificirani certifikat i kvalificirano sredstvo za izradu potpisa, a takav model nije nužan za internu poslovnu dokumentaciju poput putnih naloga ako se vjerodostojnost može dokazati drugim sigurnim mehanizmima informacijskog sustava.

Poslodavci vrlo često koriste sustave poput SAP-a u kojima se nedvojbeno osigurava identifikacija osobe koja unosi i podnosi putni obračun, jednoznačna identifikacija ovlaštene osobe koja odobrava, sljedivost radnji, kontrolirani pristup te kronološki zapis aktivnosti i promjena. Takav model je usporediv s onim koji Porezna uprava u navedenom mišljenju prepoznaje kao vjerodostojan, uključujući mogućnost da elektronički zapis sadrži oznaku ovlaštene osobe ili jedinstveni identifikator ugrađen u informacijski sustav.

Stoga smatramo da je potrebno preinačiti odredbe Pravilnika o porezu na dohodak (i po potrebi Zakona o porezu na dohodak) na način

da se umjesto zahtjeva za „potpisom“ propiše obveza sastavljanja i odobravanja putnog naloga/obračuna, uz izričitu mogućnost da se taj postupak u cijelosti provodi elektroničkim putem u informacijskom sustavu koji osigurava kontrolirani pristup, jednoznačnu identifikaciju podnositelja i odobratelja te kronološki zapis svih radnji i promjena.

Potrebne izmjene zakonodavnih akata

Zakon o porezu na dohodak:

U članku 9. iza stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glasi: Vjerodostojne isprave i evidencije iz ovoga članka mogu se sastavljati, odobravati, voditi i čuvati u elektroničkom obliku putem informacijskih sustava koji osiguravaju kontrolirani pristup, jednoznačnu identifikaciju podnositelja i odobratelja te kronološki zapis svih radnji i promjena.

Pravilnik o porezu na dohodak:

U članku 8. stavku 2. iza riječi: „potpis ovlaštene osobe“ dodaju se riječi: „ili elektroničko odobrenje ovlaštene osobe“.

Pravilnik o porezu na dohodak: U članku 8. iza stavka 2. dodaje se stavak 3. (a ostali stavci se numerički pomiču) koji glasi:

(3) Putni nalog i obračun troškova službenog putovanja mogu se sastaviti, odobriti i čuvati u elektroničkom obliku putem informacijskog sustava koji osigurava:

- kontrolirani pristup autentificiranim korisnicima,
- jednoznačnu identifikaciju osobe koja je sastavila, izmijenila i podnijela putni nalog i obračun,
- jednoznačnu identifikaciju ovlaštene osobe koja je odobrila putni nalog i/ili obračun,
- kronološki zapis aktivnosti, transakcija i promjena s datumom i vremenom unosa i odobrenja,
- dokazivost naknadnih izmjena kroz evidenciju promjena.

Elektronički zapis iz ovoga stavka smatra se urednim i vjerodostojnim putnim nalogom i obračunom.

Prijedlog 2: Omogućiti troškove team building aktivnosti bez obveze obračuna obveznih davanja

Obrazloženje/argumentacija

U praksi je organiziranje aktivnosti timskog razvoja (tzv. „team building“) postalo uobičajen alat upravljanja ljudima i organizacijom rada, no postojeći porezni tretman takve troškove u pravilu kvalificira kao primitak u naravi.

Istodobno, važeći okvir prepoznaje pojedine sadržaje koji se u praksi mogu pojaviti i u okviru aktivnosti timskog razvoja (npr. obrazovanje i izobrazba u interesu poslodavca, odnosno reprezentacija u slučaju ugošćivanja poslovnih partnera), ali propisi ne daju dovoljno jasnu i jednoznačnu normu za aktivnosti timskog razvoja kao legitimni, una-

prijed definiran trošak organizacije rada.

Kako bi se izbjeglo „lutanje“ u praksi i neujednačena tumačenja (što je dopušteno i pod kojim uvjetima), predlaže se u Zakonu o porezu na dohodak i Pravilniku o porezu na dohodak jasno propisati neoporezivi okvir za aktivnosti timskog razvoja, uz ograničenje (jednom godišnje i do 1.000,00 € po sudioniku) i uz uvjete dokumentiranja, jednakog postupanja i sprječavanja zlouporaba (npr. luksuzna privatna putovanja bez poslovne svrhe).

Potrebne izmjene zakonodavnih akata

Zakon o porezu na dohodak:

U članku 22. stavku 1. iza točke 7. dodaje se nova točka 8. koja glasi: „8. aktivnosti timskog razvoja (u poslovnoj praksi: team building) koje poslodavac i isplatitelj primitka odnosno plaće organizira u interesu poslodavca radi unaprjeđenja timske suradnje i kohezije, komunikacije, organizacijske kulture, sigurnosti, usklađenosti, upravljanja učinkom ili drugih poslovnih ciljeva, do iznosa od 1.000,00 eura godišnje po pojedinom radniku i osobi iz članka 21. stavka 1. ovoga Zakona“

Pravilnik o porezu na dohodak:

U članku 21. stavku 1. točki 3. iza rečenice „Ugošćenjima se smatraju primici ... u vidu konzumacije jela, pića, smještaja, rekreacije i slično“ dodaje se rečenica „Iznimno, troškovi jela, pića, zabavnih i rekreacijskih sadržaja nastali u okviru aktivnosti timskog razvoja iz članka 22. stavka 1. točke 8. Zakona, do iznosa i pod uvjetima propisanim ovim Pravilnikom, ne smatraju se primitkom u naravi.“

Iza članka 21. dodaje se novi članak 21.a koji glasi:

Članak 21.a

(1) Aktivnostima timskog razvoja iz članka 22. stavka 1. točke 8. Zakona smatraju se unaprijed planirane i organizirane aktivnosti koje poslodavac provodi u interesu poslodavca radi unaprjeđenja timske suradnje i kohezije, komunikacije, organizacijske kulture, sigurnosti na radu, usklađenosti, upravljanja učinkom ili drugih poslovnih ciljeva. Aktivnosti timskog razvoja mogu uključivati ugošteljske, zabavne i rekreacijske sadržaje, uključujući konzumaciju jela i pića, timske igre, sportske i adrenalinske aktivnosti te programe dobrobiti zaposlenika, mentorstva i/ili razvojne sadržaje.

(2) Izdaci iz stavka 1. ovoga članka ne smatraju se primitkom u naravi ako su kumulativno ispunjeni sljedeći uvjeti:

1. aktivnosti se provode najviše jednom u poreznom razdoblju, pri čemu poslodavac može ograničenje primjenjivati na razini poslodavca ili na razini organizacijske cjeline, sukladno internom aktu poslodavca,
2. ukupna vrijednost izdataka ne prelazi 1.000,00 EUR godišnje po pojedinom sudioniku,
3. aktivnosti su dostupne svim radnicima pod jednakim uvjetima na razini na kojoj se primjenjuje ograničenje iz točke 1. ovoga stavka (poslodavac ili organizacijska cjelina),
4. poslodavac posjeduje vjerodostojnu dokumentaciju: program/sa-

-
- držaj ili opis aktivnosti, odluku/poziv i popis sudionika i račune,
5. izdaci se plaćaju izravno pružateljima usluga (bez isplate novca sudionicima).

(3) Organizacijskom cjelinom u smislu ovoga članka smatra se organizacijska jedinica poslodavca (npr. sektor, odjel, pogon, poslovnicu ili druga funkcionalna cjelina) određena internim aktom poslodavca.

(4) Poslodavac je obavezan voditi evidenciju o iskorištenom iznosu iz stavka 2. točke 2. ovoga članka po sudioniku.

Prijedlog 3: Ukidanje obveze fiskalizacije računa zaposlenicima uz uvođenje obveze internog obračunava PDVa bez izdavanja računa

Obrazloženje/argumentacija

Uvođenjem F1 modela fiskalizacije značajno je proširen opseg transakcija koje podliježu obvezi izdavanja fiskaliziranih računa, uključujući i određene interne obračune prema zaposlenicima.

Za razliku od prethodnog sustava, gdje su se ovakve transakcije evidentirale isključivo kroz interne obračune bez potrebe za formalnim fakturiranjem, novi model zahtijeva izdavanje pojedinačnih računa prema svakom zaposleniku. Time su transakcije koje su po svojoj suštini interne prirode administrativno izjednačene s tržišnim transakcijama s vanjskim kupcima.

Administrativno opterećenje

Nažalost, nova regulativa dovela je do značajnog administrativnog opterećenja, jer je za svakog pojedinačnog zaposlenika potrebno:

- otvoriti šifru kupca te šifru materijala za stavku koja se obustavlja,
- osigurati praćenje i dostavu podataka o iznosima po zaposleniku,
- izdati pojedinačnu fakturu za svakog zaposlenika,
- pratiti otvorene stavke i naplatu po pojedinačnim "kupcima – zaposlenicima".

Dodatno, uvođenjem fakturiranja zaposlenicima dolazi do potrebe za usklađivanjem knjiženja pretporeza po ulaznim računima, budući da se u određenim slučajevima sada pojavljuje pravo na djelomičan odbitak pretporeza.

Godišnja vrijednost faktura po zaposleniku iznosi približno **200 EUR (od čega 40ak EUR PDVa)** po zaposleniku godišnje što nije materijalno značajan iznos u odnosu na ukupno poslovanje. Međutim, operativni trošak i angažman resursa su izrazito visoki:

- uključena su minimalno 4 odjela,
- proces zahtijeva kontinuirano administriranje i održavanje podataka,
- generira se značajan broj pojedinačnih računa.

Ovakav odnos troška i koristi ukazuje na nerazmjerno opterećenje u odnosu na financijski značaj predmetnih transakcija.

Stoga predlažemo:

- omogućavanje internog obračuna PDV-a bez obveze izdavanja pojedinačnih fiskaliziranih računa zaposlenicima,
- odnosno uvođenje pojednostavljenog modela evidentiranja za interne transakcije, uz zadržavanje potpune transparentnosti i porezne usklađenosti kroz interne evidencije.

Prijedlog 4: Uskladiti porezni nadzor s propisima o zaštiti osobnih podataka i elektroničkim komunikacijama

Obrazloženje/argumentacija

Tijekom poreznih nadzora porezna tijela od pojedinih poduzetnika, osobito operatora elektroničkih komunikacija, zahtijevaju dostavu podataka koji predstavljaju osobne podatke zaštićene Općom uredbom o zaštiti podataka (GDPR) i Zakonom o elektroničkim komunikacijama. Takvi zahtjevi mogu uključivati podatke o telefonskim pozivima, prometnim podacima ili podatke povezane s korištenjem IP adresa i identitetom korisnika.

Postojeći regulatorni okvir ne daje dovoljno jasnu pravnu osnovu za dostavu takvih podataka u poreznom postupku, zbog čega se poduzetnici nalaze između obveze suradnje s poreznim tijelima i obveze zaštite povjerljivosti podataka svojih korisnika. To stvara značajnu pravnu nesigurnost i izlaže poduzetnike regulatornim i reputacijskim rizicima.

Institut porezne tajne uređuje način postupanja s podacima nakon što ih porezno tijelo zaprimi, ali sam po sebi ne predstavlja pravnu osnovu za pristup podacima koji su zaštićeni posebnim propisima. Predloženom izmjenom uklanja se pravna neizvjesnost, osigurava usklađenost poreznog postupka s GDPR-om i sektorskim zakonodavstvom te smanjuje rizik različitih tumačenja od strane nadzornih tijela i poduzetnika.

Stoga predlažemo dopunu članka 79. stavka 1. OPZ-a:

“Porezni obveznik i druge osobe koje raspolažu podacima bitnima za oporezivanje, primjenu međunarodnih ugovora ili vode vlasničke pozicije vrijednosnih papira te upisnike o imovini i pravima poreznih obveznika dužni su na zahtjev poreznog tijela dostaviti podatke potrebne za utvrđivanje porezne obveze, primjenu međunarodnih ugovora, provedbu ovrhe i mjera osiguranja. Kada traženi podaci podliježu posebnim propisima o zaštiti osobnih podataka, tajnosti komunikacija ili drugim zakonom propisanim ograničenjima, porezno tijelo dužno je uz zahtjev dostaviti odgovarajuću pravnu osnovu odnosno pisani nalog ili odobrenje nadležnog tijela kada je to propisano posebnim zakonom.”

Prijedlog 5: Centralizirati evidencije i plaćanja naknade za općekorisne funkcije šuma (OKFŠ) kroz sustav ePorezna

Obrazloženje/argumentacija

Obveza plaćanja naknade za općekorisne funkcije šuma (OKFŠ), uređena člancima 65. do 67. Zakona o šumama, trenutno se administrira izvan sustava ePorezna. Godišnji obračuni dostavljaju se elektroničkim putem kroz Kalendar plaćanja obveznih naknada dostupan u sustavu e-Građani, no porezni obveznici nemaju transparentan i kontinuiran uvid u stanje zaduženja, izvršena plaćanja, otvorene stavke ni analitičku karticu obveza.

Takav sustav otežava praćenje obveza, povećava administrativno opterećenje poduzetnika te dovodi do dodatnih upita i komunikacije s nadležnim tijelima radi provjere stanja i usklađenja uplata. Uspostaviti evidentiranje, zaduživanje i plaćanje naknade za OKFŠ putem sustava ePorezna, odnosno integrirati ovu obvezu u jedinstveni sustav za upravljanje javnim davanjima koji već koriste porezni obveznici.

Time bi porezni obveznici imali mogućnost pregleda svih obveza, zaduženja, uplata i eventualnih dugovanja na jednom mjestu, uz korištenje postojećih funkcionalnosti sustava ePorezna. Sustav ePorezna predstavlja središnju digitalnu platformu za komunikaciju poreznih obveznika s državom te je već široko prihvaćen i korišten u poslovnoj zajednici. Integracijom OKFŠ naknade u postojeću infrastrukturu povećala bi se transparentnost, smanjili administrativni troškovi i unaprijedila kvaliteta korisničkog iskustva bez potrebe za korištenjem dodatnih sustava.

Istovremeno bi se pojednostavnili administrativni procesi i smanjio operativni trošak nadležnih institucija kroz korištenje postojećih digitalnih kapaciteta Porezne uprave.

Prijedlog 6: Digitalizirati postupak vezan uz porez po odbitku kroz sustav ePorezna

Obrazloženje/argumentacija

Postupci izvještavanja, dostave dokumentacije i komunikacije s Poreznom upravom vezani uz porez po odbitku (withholding tax), regulirani Zakonom o porezu na dobit i Pravilnikom o porezu na dobit, i dalje se u značajnoj mjeri provode manualno.

Porezni obveznici dužni su za svaku pojedinu isplatu nerezidentima dostavljati zasebnu dokumentaciju, uključujući podatke o primatelju, računima, izvršenim plaćanjima, obračunatom i uplaćenom porezu po odbitku te drugu popratnu dokumentaciju. Istodobno se dio istih

podataka ponovno dostavlja kroz godišnje prijave poreza na dobit, dok se dodatna dokumentacija podnosi u postupcima povrata poreza temeljem ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja ili priznavanja poreza plaćenog u inozemstvu.

Takav sustav stvara značajno administrativno opterećenje, povećava troškove usklađivanja i dovodi do višestrukog dostavljanja istih podataka različitim organizacijskim jedinicama Porezne uprave.

Sustav ePorezna već predstavlja središnju platformu za elektroničku komunikaciju poreznih obveznika s Poreznom upravom. Integracijom postupaka vezanih uz porez po odbitku omogućilo bi se jedinstveno upravljanje dokumentacijom i postupcima koji su danas fragmentirani između različitih organizacijskih jedinica i komunikacijskih kanala. Posebna korist ostvarila bi se kod međunarodnih transakcija, gdje porezni obveznici često prikupljaju i dostavljaju značajnu količinu dokumentacije radi primjene ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, priznavanja inozemnog poreza ili ostvarivanja prava na povrat više plaćenog poreza.

Digitalizacija bi omogućila primjenu načela „jednom dostavljen podatak“, čime bi se smanjilo administrativno opterećenje i povećala učinkovitost poreznog sustava.

Stoga predlažemo:

Uspostaviti jedinstveni digitalni modul unutar sustava ePorezna za komunikaciju, dostavu dokumentacije i praćenje postupaka vezanih uz porez po odbitku u tuzemstvu i inozemstvu.

Modul bi omogućio:

- elektroničku dostavu dokumentacije za obračun i uplatu poreza po odbitku;
- elektroničko podnošenje zahtjeva za povrat poreza temeljem ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja;
- elektroničku dostavu potvrda stranih poreznih tijela o plaćenom porezu u inozemstvu;
- automatsko povezivanje dostavljenih podataka s prijavom poreza na dobit;
- pregled statusa predmeta i komunikaciju s Poreznom upravom na jednom mjestu;
- uklanjanje potrebe za višestrukim dostavljanjem istih podataka.

Prijedlog 7: uvesti jedinstveni obrazac za utvrđivanje činjenica bitnih za oporezivanje

Obrazloženje/argumentacija

U cilju unapređenja učinkovitosti i transparentnosti u komunikaciji između poreznih tijela i poreznih obveznika, predlažemo kreiranje unificiranog obrasca za utvrđivanje činjenica bitnih za oporezivanje. Ovaj obrazac bio bi dostupan u PDF i Word formatu za email ili u digitalnom obliku putem ePorezna komunikacije, te bi bio jedinstven za sve porezne referente i inspektore. Smatramo da uvođenje jedinstvenog obrasca za prikupljanje činjenica bitnih za oporezivanje ima višestruko pozitivne učinke na gospodarstvo:

- Jasna i transparentna komunikacija: Unificirani obrazac omogućio bi sadržajnu standardizaciju upita, čime bi se osigurala jasna i transparentna komunikacija između poreznih tijela i poreznih obveznika. Porezni obveznici bi točno znali koje informacije su potrebne i na koji način ih dostaviti.
- Brža obrada podataka: Standardizirani obrazac omogućio bi bržu obradu podataka jer bi porezni referenti i inspektori imali jasno definirane kategorije i polja za unos informacija. Time bi se smanjila mogućnost pogrešaka i ubrzali postupci utvrđivanja poreznih obveza te bi se smanjilo trajanje poreznih nadzora
- Smanjenje administrativnog opterećenja: Korištenjem jedinstvenog obrasca smanjilo bi se administrativno opterećenje za porezne obveznike i porezna tijela. Porezni obveznici ne bi morali prilagođavati svoje odgovore različitim zahtjevima, već bi koristili jedan standardizirani obrazac.
- Povećanje učinkovitosti poreznih tijela: Unificirani obrazac omogućio bi poreznim tijelima da efikasnije prikupljaju i obrađuju podatke, što bi rezultiralo bržim i točnijim utvrđivanjem poreznih obveza. Time bi se povećala ukupna učinkovitost poreznih tijela.
- Bolja korisnička podrška: Standardizirani obrazac omogućio bi poreznim obveznicima lakši pristup informacijama i imali bi jasne upute i smjernice za popunjavanje potrebnih podataka, što bi smanjilo broj upita i nesporazuma sa poreznim referentima
- Digitalizacija i modernizacija procesa: Kreiranje unificiranog obrasca u digitalnom formatu (PDF, Word, ePorezna) omogućilo bi lakšu integraciju s ePorezna sustavom. Time bi se dodatno unaprijedila digitalizacija i modernizacija poreznih procesa.

S obzirom na navedene prednosti, smatramo da bi implementacija ovog prijedloga značajno doprinijela učinkovitosti, transparentnosti i brzini komunikacije između poreznih tijela i poreznih obveznika.

PRIJEDLOZI ZA PROŠIRENJE POREZNE BAZE

- a. Nastaviti smanjivati sivu ekonomiju kroz daljnju digitalizaciju plaćanja, poticaje za bezgotovinska plaćanja (povrat PDV-a), snažnije kontrole u sektorima povećanog rizika sive ekonomije (građevina, ugostiteljstvo, uslužni sektori)
- b. Jačati poticaje za formalizaciju kroz porezne mehanizme/poticaje kojima država motivira građane i poduzeća da prijeđu iz sive (neprijavljene) ekonomije u legalne tokove (niži porezi i doprinosi za nove ili male poduzetnike na određeno vrijeme, privremeni 'ulazni režimi' - npr. paušalni obrti, oslobođenje prve godine do prvih nekoliko godina, kalibriranje zakonskih poslovnih subvencija ili potpora dostupnih samo formalnim poslovima)
- c. Administrativno pojednostavljenje poslovanja kroz ubrzanje online registracije poslovanja, smanjenje birokracije i parafiskalnih nameta, jednostavnije porezne režime
- d. Jačati oporezivanje imovine I dohotka od imovine uvođenjem modernog poreza na nekretnine (vrijednosni, uz zaštitu prve nekretnine niže vrijednosti), snažnije oporezivanje drugih i trećih nekretnina, usklađivanje oporezivanja dugoročnog i kratkoročnog najma (smanjenje paušalne privilegije), oporezivanje kapitalnih dobitaka na nekretnine bez dugih izuzeća, uvođenje poreza na neiskorištene stanove u urbanim zonama
- e. Reformirati porezni režim 'paušalaca' i samozaposlenih limitiranjem maksimalnog dohotka paušalnih obrta kroz povećanje koeficijenta za određivanje najniže osnovice za plaćanje doprinosa i osnovicu za doprinose samozaposlenih osoba, izjednačavanje porezne obveze na dohodak paušalista iznajmljivača u turizmu s općim porezom na dohodak od nesamostalnog rada
- f. Uklanjati neučinkovita porezna izuzeća i povlastice u cilju aktivacije radne snage kroz reviziju svih poreznih izuzeća (npr. paušalni obrti, specifične olakšice), potpuno ukidanje onih bez jasnog ekonomskog učinka
- g. Oporezovati napuštene nekretnine i neizgrađeno građevinsko zemljište koje su nerijetko u suvlasništvu stečenom nasljeđivanjem, a čiji vlasnici nemaju ekonomski motiv za njihovu sanaciju ili stavljanje u funkciju jer pasivno čekaju rast vrijednosti radi buduće prodaje. Porezno opterećenje zapuštene nekretnine prirodno bi stimu-

liralo suvlasnike da razriješe suvlasnički odnos i imovinom raspolazu na ekonomski odgovorniji način. Francuska primjenjuje porez na prazne nekretnine (TLV) po stopi od 17% katastarske vrijednosti u prvoj godini praznosti, rastuće na 34% od druge godine — i to uključujući obalna područja pod stambenim pritiskom. Irska 2026. uvodi novi Derelict Property Tax po stopi od najmanje 7% tržišne vrijednosti, s naplatom centraliziranom na razini državne porezne uprave upravo zbog problema niske lokalne naplate.

- h. Uz prethodni prijedlog, predlažemo uvođenje naknade za neizgrađene katastarske čestice unutar građevinskog područja koje se dulje od pet godina ne koriste za gradnju niti je pokrenut bilo kakav postupak uređenja. Zapuštenom česticom smatra se neizgrađena građevinska čestica prema važećem prostornom planu (GUP/PPUO), priključena ili neposredno priključiva na komunalnu infrastrukturu, za koju nije u tijeku postupak gradnje ili parcelacije te na kojoj vlasnik u posljednjih pet godina nije poduzeo aktivnosti gradnje, uređenja ili aktivnog prometa nekretninom.

ZAKLJUČNO

Predloženi paket poreznih izmjena predstavlja cjelovit skup mjera usmjerenih na povećanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva, jačanje investicijskog potencijala te stvaranje poticajnijeg okruženja za rad, poduzetništvo i dugoročni gospodarski rast. Prijedlozi su oblikovani s ciljem rasterećenja rada, poticanja produktivnosti i ulaganja, smanjenja administrativnih prepreka te učinkovitijeg usmjeravanja porezne politike prema stvaranju nove dodane vrijednosti.

Poseban naglasak stavljen je na povećanje konkurentnosti hrvatskog tržišta rada kroz smanjenje poreznog opterećenja rada, zadržavanje i privlačenje kvalificiranih zaposlenika te razvoj modernih modela na-gradivanja i benefita. Istodobno, predložene izmjene u području poreza na dobit i investicijskih poticaja usmjerene su na poticanje ulaganja u tehnologiju, produktivnost i industrijski razvoj, dok administrativna rasterećenja doprinose smanjenju troškova poslovanja bez značajnog fiskalnog učinka na državni proračun.

Dokument također polazi od načela da je dugoročno održiv porezni sustav moguće graditi isključivo kroz širenje porezne baze, povećanje zaposlenosti, rast investicija i produktivnosti, a ne kroz dodatno opterećenje rada i poduzetništva. Stoga se predlaže postupno usmjeravanje poreznog opterećenja prema manje distorzivnim oblicima oporezivanja, uz očuvanje fiskalne stabilnosti i socijalne pravednosti.

U kontekstu izraženih demografskih izazova, nedostatka radne snage, sve snažnije međunarodne konkurencije za investicije i ubrzane tehnološke transformacije europskog gospodarstva, pravodobna provedba ovih reformi predstavlja važan preduvjet za održavanje međunarodne konkurentnosti Hrvatske. Porezni sustav mora postati instrument razvoja koji potiče rad, ulaganja i inovacije te omogućuje stvaranje kvalitetnijih radnih mjesta, većih plaća i održivog gospodarskog rasta.

Predložene mjere predstavljaju osnovu za otvoreni dijalog između gospodarstva i donositelja javnih politika s ciljem oblikovanja moderne porezne reforme koja će istodobno povećati konkurentnost hrvatskog gospodarstva, unaprijediti kvalitetu poslovnog okruženja i osigurati dugoročnu održivost javnih financija.

**POLICY PAPER: Prijedlozi poreznih izmjena
za gospodarstvo autorski je rad članova HUP
Povjerenstva za poreznu politiku.**

Prilikom korištenja navoda ili podataka molimo
navesti izvor: Hrvatska udruga poslodavaca, HUP
Povjerenstvo za poreznu politiku, srpanj 2026

Dodatne informacije:
hup@hup.hr
www.hup.hr

HUP
Hrvatska udruga poslodavaca

Radnička cesta 37a
10 000 Zagreb

